

S P R A W O Z D A N I E

Z DZIAŁALNOŚCI

OŚRODKA POMOCY

SPOŁECZNEJ W KOŚCIANIE

ORAZ

Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU

WSPIERANIA RODZINY

ZA 2019 ROK

PREZENTACJA POTRZEB

Kościan, dnia 20 kwietnia 2020 r.

SPIS TREŚCI:

I.	PODSTAWY PRAWNE.	3
II.	ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ.	4
	1. Zadania własne.	4
	2. Zadania zlecone.	4
III.	STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA.	5
IV.	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ W 2019 R.	7
	1. Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej w mieście Kościanie w 2018 r.	7
	2. Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2018 dla Gminy Miejskiej Kościan.	8
	3. Realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych i praca socjalna.	9
	4. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń.	12
	5. Kierowanie do domów pomocy społecznej (DPS) i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy.	13
	6. Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i świadczenia rodzinne.	14
	7. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych.	14
	8. Prowadzenie ośrodka wsparcia: Dom Dziennego Pobytu.	18
	9. Prowadzenie ośrodka wsparcia: Środowiskowy Dom Samopomocy.	18
V.	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY.	19
	1. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego: Świetlica Socjoterapeutyczna.	20
	2. Wspieranie rodziny w funkcji opiekuńczo-wychowawczej; asystenci rodziny.	21
	3. Świadczenie pomocy rodzinie w ramach Klubu Integracji Społecznej.	21
	4. Świadczenie pomocy rodzinie w ramach Lokalnego Centrum Wolontariatu.	22
	5. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego; Zespół Doradztwa Rodzinnego.	22
	6. Zapobieganie zjawisku niedożywienia w rodzinach; realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	23
	7. Finansowanie kosztów systemu pieczy zastępczej.	25
VI.	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY NA PODSTAWIE USTAW SZCZEGÓLNYCH; SYSTEM ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO RODZINY.	25
	1. Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego „Program Rodzina 500 +”.	25
	2. Realizacja zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi i funduszem alimentacyjnym.	26
	3. Prowadzenie postępowań w sprawach pomocy materialnej dla uczniów; edukacyjna opieka wychowawcza.	29
	4. Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia „Dobry start”.	29
	5. Prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem i wypłatą dodatków mieszkaniowych oraz dodatku energetycznego.	30
VII.	REALIZACJA „PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2019-2021”	32
VIII.	REALIZACJA INNYCH ZADAŃ POLITYKI SPOŁECZNEJ.	
	1. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	34
	2. Rozwijanie form aktywizacji społecznej i zawodowej.	34
	3. Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności.	38
	4. Łagodzenie skutków zimy; Program „Akcja zima”.	39
	5. Pozyskiwanie i dystrybucja darów.	40
IX.	REALIZACJA PROJEKTÓW.	41
X.	REALIZACJA CELÓW „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2016-2025”.	42
XI.	PREZENTACJA POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.	43

I. PODSTAWY PRAWNE.

1. Podstawowymi aktami prawnymi, w oparciu o które Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie realizował zadania merytoryczne, były następujące ustawy oraz przepisy wydane do ich wykonania:
 - 1) **ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r. r., poz. 1507 ze zm.),
 - 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.),
 - 3) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 ze zm.),
 - 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852ze zm.),
 - 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.),
 - 6) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2133 ze zm.),
 - 7) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 2220 ze zm.),
 - 8) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r., poz. 670 ze zm.),
 - 9) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r., poz. 1481 ze zm.),
 - 10)ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.),
 - 11)ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 ze zm.),
 - 12)ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 ze zm.,
 - 13)ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.),
 - 14)ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. , poz. 755 ze zm.).
2. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowano również w oparciu o następujące podstawy prawne:
 - 1) statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, przyjęty uchwałą Nr XVIII/200/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie,
 - 2) uchwała Nr II/9/18 Rady Miejskiej Kościana z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miejskiej Kościan z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2019 r.,
 - 3) uchwała Nr IV/29/19 Rady Miejskiej Kościana z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 r.,
 - 4) uchwała Nr XII/136/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”,

- 5) uchwała Nr XII /135/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”,
- 6) uchwała Nr XXXIV/368/14 Rady Miejskiej Kościana z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kościan na lata 2015-2019,
- 7) uchwała Nr III/20/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2019-2021”,
- 8) uchwała Nr XX/206/04 Rady Miejskiej Kościana z dnia 29 stycznia 2004 r. w sprawie współdziałania miasta Kościana z jednostkami samorządu terytorialnego innymi organizacjami w aktywnych formach walki z bezrobociem (ze zm.).

II. ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ.

1. Zadania własne:

- 1) sporządzenie oceny zasobów pomocy społecznej na rok 2018 dla Gminy Miejskiej Kościan (ocena dokonywana jest za rok poprzedni),
- 2) prowadzenie diagnostyki jednostki, rodziny i środowiska,
- 3) prowadzenie pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa, prewencji, w tym działań wspierających i korekcyjnych,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych i okresowych,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, w tym zasiłków celowych specjalnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych np.:
 - a) na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzeń losowych,
 - b) na pokrycie wydatków związanych z wypłatą świadczeń zdrowotnych osobom nieposiadającym ubezpieczenia, w tym osobom bezdomnym,
 - c) na zakup żywności, lekarstw, odzieży, opału itp.,
- 6) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych oraz kierowanie do domów pomocy społecznej,
- 7) prowadzenie ośrodka wsparcia dziennego; Dom Dziennego Pobytu,
- 8) prowadzenie placówki opiekuńczo-specjalistycznej wsparcia dziennego; Świetlica Socjoterapeutyczna,
- 9) prowadzenie spraw związanych z wypłatą dodatków mieszkaniowych,
- 10) organizowanie wsparcia w Klubie Integracji Społecznej,
- 11) aktywizacja społeczności lokalnej poprzez Lokalne Centrum Wolontariatu i Klub Wolontariusza.

2. Zadania zlecone:

- 1) prowadzenie ośrodka wsparcia dziennego; Środowiskowy Dom Samopomocy,
- 2) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 3) realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych,
- 4) prowadzenie postępowania wobec osób uprawnionych do alimentów; obsługa Funduszu Alimentacyjnego oraz prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- 5) prowadzenie spraw związanych z pomocą materialną dla uczniów,

- 6) przyznawanie i wypłacanie dodatku energetycznego,
- 7) realizacja zadań z zakresu świadczenia wychowawczego,
- 8) prowadzenie postępowania w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 9) realizacja zadań z zakresu świadczenia „Dobry start”,
- 10) realizacja zadań z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych.

III. STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA.

Zadania z zakresu pomocy społecznej i zabezpieczenia społecznego oraz projekty i programy specjalne realizowano w następujących, wyspecjalizowanych działach Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie:

1. **Dział Pomocy Środowiskowej**, w tym:
 - 1) Sekcja Organizacji Pomocy Społecznej (pracownicy socjalni, asystenci rodziny),
 - 2) Zespół Doradztwa Rodzinnego.
2. **Dział Realizacji Świadczeń**, w tym:
 - 1) Sekcja Świadczeń Społecznych,
 - 2) Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego,
 - 3) Sekcja Dodatków Mieszkaniowych i Energetycznych,
 - 4) Sekcja Pomocy Materialnej dla Uczniów,
 - 5) Sekcja Świadczenia Wychowawczego.
3. **Dział Usług Opiekuńczych**, w tym:
 - 1) Sekcja Usług Opiekuńczych,
 - 2) Sekcja Specjalistycznych Usług Opiekuńczych.
4. **Dział Aktywności Lokalnej**, w tym:
 - 1) Klub Integracji Społecznej,
 - 2) Lokalne Centrum Wolontariatu,
 - 3) Świetlica Socjoterapeutyczna.
5. **Dział Organizacyjny**, w tym:
 - 1) Sekcja Spraw Pracowniczych,
 - 2) Sekcja Administracyjno-Gospodarcza.
6. **Dział Ekonomiczno-Finansowy**, w tym:
 - 1) księgowość,
 - 2) kasa,
 - 3) płace,
 - 4) analizy i sprawozdania.
7. **Ośrodki wsparcia**, w tym:
 - 1) **Dom Dziennego Pobytu**,
 - 2) **Środowiskowy Dom Samopomocy**.

Strukturę zatrudnienia oraz średnie wynagrodzenie pracowników prowadzących pracę socjalną i obsługę klientów Ośrodka w 2019 r. ilustruje tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Zatrudnienie wg stanu na 31.12.2018.	Zatrudnienie wg stanu na 31.12.2019.	Dynamika %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Zatrudnienie ogółem w osobach	73	75	102,7
2.	Zatrudnienie w przeliczeniu na etaty, w tym:	72,25	73,75	102,1
	1) Dział Pomocy Środowiskowej,	16	17	106,2
	2) Dział Realizacji Świadczeń,	14	14	100,0
	3) Środowiskowy Dom Samopomocy,	7,5	9,5	126,7
	4) Dom Dziennego Pobytu,	3	3	100,0
	5) Dział Organizacyjny,	6,25	6,25	100,0
	6) Dział Aktywności Lokalnej,	4	5	125,0
	7) Dział Usług Opiekuńczych,	10	8	80,0
	8) Dział Ekonomiczno-Finansowy,	8	7,5	93,7
	9) Dyrekcja i stanowiska samodzielne.	3,5	3,5	100,0
3.	Średnie wynagrodzenie miesięczne pracowników (brutto, bez jednorazowych wypłat)	Wg stanu na 31.12.2018.	Wg stanu na 31.12.2019.	Dynamika %
	O g ó ł e m, w tym:	3.392,98	3.647,73	107,5
	1) pracownicy obsługi merytorycznej (pracownicy socjalni, opiekunki środowiskowe, asystenci rodziny, pracownicy DAL),	3.153,85	3.316,93	105,2
	2) pracownicy administracyjni (kierownictwo, pracownicy księgowości, pracownicy zadań zleconych np. programu „500 +”)	3.756,98	4.188,23	111,5

Zatrudnienie ogółem w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie wg stanu na 31 grudnia 2019 r. uległo zwiększeniu w porównaniu z rokiem 2018. Przyczyną było zawarcie umów „na zastępstwo”, w szczególności na czas absencji chorobowej kobiet korzystających z zasiłków chorobowych lub urlopów macierzyńskich. Zmianie uległa struktura zatrudnienia w poszczególnych działach, co wynikało z potrzeby dostosowania organizacji Ośrodka do potrzeb i zakresu realizowanych zadań. Szczegółowy przebieg zmian kadrowych przedstawiał się następująco:

- rozwiązanie umowy o pracę zawartej na czas określony 1 osoba,
- rozwiązanie stosunku pracy z uwagi na przejście na emeryturę 2 osoby,
- nawiązanie stosunku pracy na czas „zastępstwa” 3 osoby,
- nawiązanie stosunku pracy w związku ze zmianami organizacyjnymi 2 osoby.

Wzrost średniego miesięcznego wynagrodzenia pracowników spowodowany był:

- waloryzacją wynagrodzeń o 3 %,

- wzrostem dodatku za wieloletnią pracę, tzw. „stażowego”,
- zmianą zaszeregowania pracowników, którym powierzono stanowiska samodzielne.

IV. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.

1. Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej w mieście Kościanie w 2019 r. (art. 15 pkt 4).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie prowadził stały monitoring środowiskowy, na podstawie którego identyfikowano osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, związanych z ubóstwem, bezrobociem, chorobą, niepełnosprawnością i innymi dysfunkcjami społecznymi.

Diagnozowanie problemów społecznych oraz analiza struktury świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, pozwoliły:

- rozpoznać obszary zagrożone kryzysem społecznym,
- wskazać przyczyny, dla których określone środowiska zwracają się o pomoc socjalną,
- określić zapotrzebowanie na świadczenia socjalne.

Sytuację w tym zakresie ilustruj tabela, wskazująca powody, dla których w 2019 r. przyznana została pomoc socjalna.

Lp.	Rodzaj dysfunkcji	Liczba rodzin korzystających z pomocy		
		2018 rok	2019 rok	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Ubóstwo.	281	254	90,4
2.	Bezdomność.	21	28	133,3
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa.	134	140	104,5
4.	Bezrobocie.	153	129	84,3
5.	Niepełnosprawność.	325	292	89,8
6.	Długotrwała choroba.	361	346	95,8
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	153	134	87,6
	- rodziny niepełne,	95	74	77,9
	- rodziny wielodzietne.	30	35	116,7
8.	Przemoc w rodzinie.	9	6	66,7
9.	Alkoholizm.	81	74	91,4
10.	Narkomania.	4	3	75,0
11.	Trudności w przystosowaniu społecznym po opuszczeniu zakładu karnego.	10	10	100,0
12.	Zdarzenie losowe (pożar).	1	2	200,0
13.	Sytuacja kryzysowa (np. umieszczenie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej).	3	4	133,3

Analiza struktury świadczeń, dokonana wg kryterium dysfunkcyjności wskazuje, że powody, dla których udzielona została pomoc na przestrzeni ostatnich dwóch lat, nie uległy istotnym zmianom. Wzrost odnotowano w przypadku świadczeń wypłacanych z powodu bezdomności (o 33,3 %). Sytuacja związana jest z migracją osób nieposiadających stałego miejsca

zamieszkania i zatrzymujących się czasowo (zwłaszcza w okresie zimowym) w większych miejscowościach, w których rozbudowane są formy pomocy, np. bezpłatne wydawanie zup, gorącej herbaty, itp. Odnotowano także wzrost świadczeń wypłacanych z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa (o 4,5 %) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zwłaszcza w przypadku rodzin wielodzietnych (o 16,7 %). Wynika to z:

- ✓ rozpoznania większej liczby środowisk dotkniętych problemami wychowawczymi,
- ✓ wprowadzenia do rodzin asystentów rodziny (bieżąca diagnoza potrzeb),
- ✓ zastosowania różnych instrumentów wsparcia rodziny,
- ✓ zjawiska przemocy oraz realizacji planu pomocy ofiarom, co znalazło odzwierciedlenie w liczbie osób kierowanych do Ośrodka Interwencji Kryzysowej (wzrost o 33,3 %).

Pewne zmiany w strukturze świadczeń wynikają ze złożoności życia społecznego, w którym niekorzystne zjawiska (dysfunkcje) występują najczęściej jednocześnie (np. bezrobocie i bezdomność, alkoholizm i przemoc, niepełnosprawność i bezradność opiekuńczo-wychowawcza itp.). Stąd, udzielając wsparcia wskazuje się na powód ważący w danym środowisku, co podwyższa jedne wskaźniki, a obniża inne.

W oparciu o badania przeprowadzone w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie sporządzono plan potrzeb społecznych o charakterze materialnym i niematerialnym, stanowiący podstawę do:

- określenia kierunków działań w zakresie prowadzonej pracy socjalnej,
- sporządzenia planu finansowego, uwzględniającego wysokość środków na pomoc przewidzianą w ustawie o pomocy społecznej,
- określenia wysokości dotacji na realizację zadań własnych i zleconych.

2. *Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2018 dla Gminy Miejskiej Kościan (art. 16 a ust.1).*

W 2019 r., zgodnie z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej, przygotowano ocenę zasobów pomocy społecznej za 2018 r. (ocena dokonywana jest za rok poprzedni). W oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej sporządzono ocenę, która dotyczyła m. in.:

- osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- rodzaju problemów i ich rozkładu ilościowego,
- infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych,
- nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej bez względu na podmioty realizujące i finansujące.

Na podstawie art. 16 a ust. 4, ocena za rok 2018 wraz z rekomendacjami przedłożona została Radzie Miejskiej Kościana na sesji w dniu 16 maja 2019 r. Ocena stanowiła podstawę do:

- zaprezentowania w sprawozdaniu za rok 2018 potrzeb w zakresie pomocy społecznej (zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej),
- planowania budżetu na rok następny.

3. Realizacja zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych i praca socjalna (art. 15 pkt 2 i 5).

Realizując zadania w zakresie diagnozowania rodzin i środowisk oraz prowadzenia pracy socjalnej podejmowano następujące działania:

- 1) **przeprowadzano analizę i ocenę zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.** Badania wykonywano w formie wywiadów środowiskowych, stanowiących podstawę do podjęcia decyzji o przyznaniu lub odmowie świadczeń.

Sytuacja w tym zakresie przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Dynamika %
1.	2	4	5	5 (4:3)
1.	Liczba przyjętych wniosków.	2380	1933	81,2
2.	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	2380	1869	78,5
3.	Liczba wydanych decyzji,	3184	2649	83,2
	w tym:			
	- przyznające świadczenie,	2778	2419	87,1
	- odmowne,	41	38	92,7
	- pozostałe.	365	192	52,6
4.	Liczba wywiadów przeprowadzona przez jednego pracownika socjalnego.	183	144	78,7

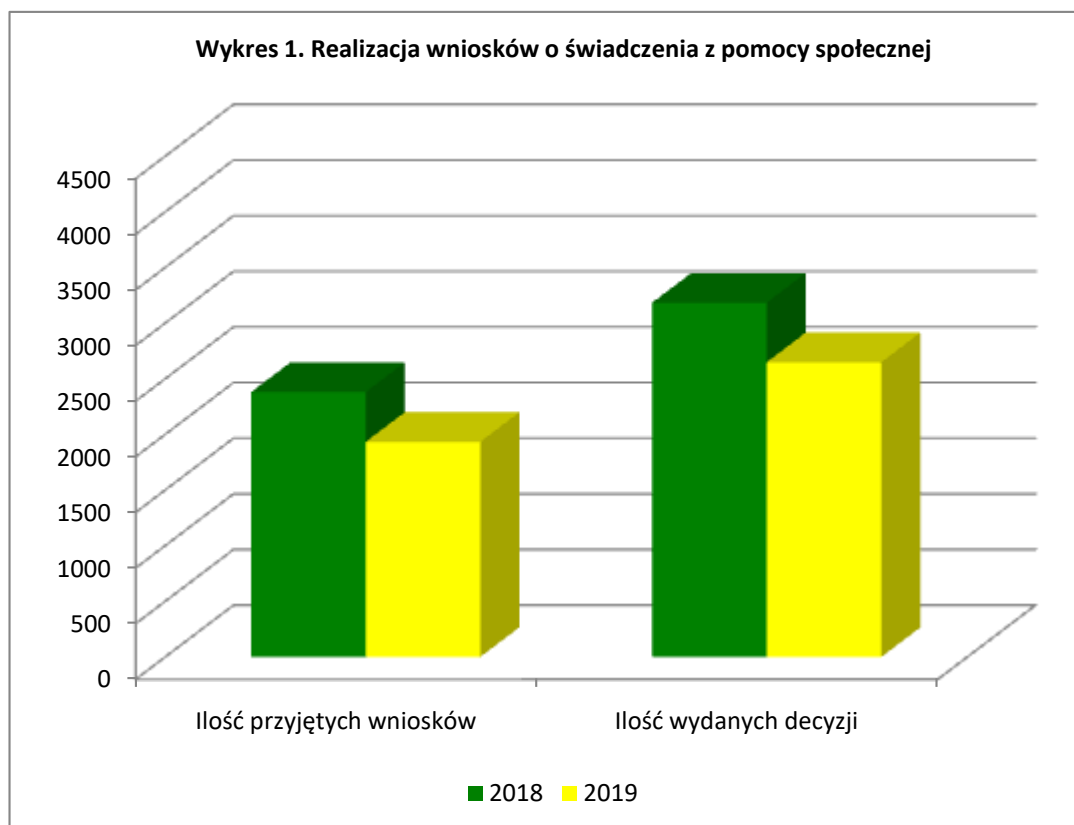
Analiza liczby wniosków przyjętych w 2019 r. wskazuje zmniejszenie zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej. Tendencja ta występuje od trzech lat i jest konsekwencją zjawisk społeczno-gospodarczych oraz znacznego poszerzenia świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego. Dotyczy to przede wszystkim:

- a) ograniczania zjawiska bezrobocia, poprzez:
 - aktywizację zawodową klientów Ośrodka,
 - nawiązywanie kontaktów z pracodawcami i pośredniczenie w pozyskiwaniu zatrudnienia przez osoby nieaktywne zawodowo,
 - współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych,
- b) stopniowego wzrostu dochodu na członka rodziny z tytułu pracy,
- c) przyznawania świadczeń o wydłużonym okresie (np. na 3 miesiące),
- d) korzystania ze świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego.

W 2019 r. wydano 38 decyzji odmownych. Przyczyny odmowy to:

- przekroczenie kryterium dochodowego 19 decyzji,
- brak współdziałania z pracownikiem socjalnym 6 decyzji,
- niewykorzystywanie własnych zasobów i możliwości 9 decyzje,
- inne (np. osoba otrzymała pomoc w innej formie, itp.) 4 decyzje.

Sytuację w tym zakresie ilustruje wykres nr 1 „Realizacja wniosków o świadczenia z pomocy społecznej”.

Pracę socjalną na terenie miasta Kościana wykonywało 13 pracowników socjalnych w 13 rejonach obejmujących wszystkie osiedla i ulice miasta.

Zgodnie ze standardami, określonymi w ustawie o pomocy społecznej (art. 110 ust. 11) „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin”.

W mieście Kościanie sytuacja w tym zakresie przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Dynamika w %
1	2	3	4	5(4:3)
1.	Liczba mieszkańców, przypadająca na 1 zatrudnionego pracownika socjalnego, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.	2000	2000	100,0
2.	Liczba stałych i czasowo zameldowanych mieszkańców miasta Kościana, przypadająca na 1 zatrudnionego pracownika socjalnego.	1802	1795	99,6
3.	Liczba rodzin i osób objęta pracą socjalną na jednego pracownika socjalnego.	48	46	95,8

Powyższe zestawienie wskazuje, iż standardy określone w cyt. ustawie zostały spełnione.

Sytuację należy ocenić jako pozytywną; mniejsza liczba rodzin obsługiwana przez jednego pracownika socjalnego pozwala na bardziej skuteczną pracę socjalną, co w konsekwencji prowadzi do usamodzielnienia się klientów i „wyjścia” z systemu pomocy społecznej.

2) **udzielano pomocy i wskazówek w rozwiązywaniu spraw osób w trudnej sytuacji życiowej.** Celem prowadzonej przez pracowników socjalnych pracy w środowisku była poprawa funkcjonowania osób i rodzin; rozwijanie ich aktywności i wzmacnianie samodzielności życiowej. Stwarzało to możliwość ograniczania sytuacji kryzysowych i dysfunkcyjnych, a w konsekwencji uniezależnienie podopiecznych od świadczeń Ośrodka. Proces ten jest długotrwały i wymaga skoordynowanych działań różnych instytucji i osób. W procesie tym kluczową rolę odgrywają pracownicy socjalni.

3) działania podejmowane przez pracowników socjalnych ilustruje poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Dynamika w %
		Liczba osób		
1	2	3	4	5
1.	Poradnictwo, (psychologiczne, prawne).	778	675	86,8
2.	Interwencja kryzysowa, w tym: umieszczenie matki z dzieckiem w ośrodku interwencji, wystąpienie do sądu o ograniczenie praw rodzicielskich, interwencyjne skierowanie osoby zagrożonej do domu pomocy społecznej, itp.	252	134	53,2
3.	Praca socjalna, w tym: podpisywanie kontraktów socjalnych, mobilizujących klientów do samopomocy (np. podjęcie leczenia odwykowego, uregulowanie sytuacji mieszkaniowej, współpraca z psychologiem, itp.).	1131	1080	95,5

W ramach poradnictwa oraz pracy socjalnej, nakierowanej na profilaktykę, wskazywano klientom sposób rozwiązywania problemów, przy użyciu własnych zasobów i możliwości.

W 2019 r. odnotowano spadek liczby osób, którym udzielano porad oraz pomocy w warunkach interwencyjnych, (np. umieszczenie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej). Jest to wynik wieloletniej, efektywnej pracy socjalnej z klientami oraz mniejszym zainteresowaniem świadczeniami pomocy społecznej w związku z rozbudową systemu zabezpieczenia społecznego (świadczenia rodzinne, program 500 +, itp.),

4) **pobudzano aktywność społeczną osób i rodzin, inicjując różnorodne formy pomocy,** w tym:

- organizowano system doręczania korespondencji miejscowej przez klientów korzystających z pomocy społecznej (nieposiadających żadnych dochodów). Program realizowano w ramach prac społecznie użytecznych, dofinansowywanych przez Powiatowy Urząd Pracy. Ta forma aktywizacji objęła 19 osób,
- kontynuowano realizację programu „Starszy brat - Starsza siostra”, „Wnuczek - Dziadek”, „Wnuczka - Babcia” w Lokalnym Centrum Wolontariatu. W programie uczestniczyły średnio 24 pary dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w wieku od 7 do 13 lat,
- kontynuowano dodatkowe formy wsparcia i aktywizacji społeczno-zawodowej poprzez działalność Klubu Integracji Społecznej. Szczegółowe informacje w tym zakresie

zamieszczono w dziale VIII.2) – „Realizacja innych zadań polityki społecznej. Rozwijanie form aktywizacji społecznej i zawodowej”,

- d) współpracowano z zakładami pracy, organizując dorywczo lub na stałe pracę dla klientów Ośrodka. Zorganizowano spotkania z pracodawcami, w wyniku których 72 osoby otrzymały oferty pracy,
- e) ściśle współpracowano z Miejską Komisją ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi, w ramach której m. in. kontaktowano środowiska zagrożone z poradnią odwykową i uzgadniano formy pomocy rodzinom dotkniętym chorobą alkoholową,
- f) współpracowano z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczenia zjawisk niekorzystnych społecznie, w tym z:
 - kuratorami sądowymi,
 - pedagogami szkolnymi,
 - strażą miejską,
 - policją, itp.

Współpraca dotyczyła m. in. kierowania wniosków do Sądu Rejonowego w Kościanie o ograniczenie praw rodzicielskich, czuwanie nad realizacją obowiązku szkolnego, objęcia opieką dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi, interwencji w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy w rodzinie, itp.

4. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń (art. 15 pkt 1 i art. 17 ust. 1 pkt 3-6).

Świadczenia pieniężne wypłacano klientom Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie po spełnieniu warunków określonych w ustawie o pomocy społecznej (art. 8 ustawy o pomocy społecznej), tj.

- miesięcznego kryterium dochodowego, które wynosiło:

✓ dla osoby samotnie gospodarującej	701,00 zł,
✓ dla osoby w rodzinie	528,00 zł.
- kryterium dysfunkcyjności, tj. ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm i narkomania, zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe i ekologiczne, trudności w przystosowaniu się do życia po wyjściu z zakładu karnego.

Świadczenia wypłacano w formie:

- 1) **zasiłku okresowego** przyznawanego w szczególności w przypadku wystąpienia dysfunkcji społecznej, związanej z długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością, bezrobociem oraz możliwością nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego (np. renty). W 2019 r. zasiłek okresowy przyznano 88 rodzinom (o 17 mniej, aniżeli w 2018 r.), udzielając 422 świadczeń na okres od 1 do 3 miesięcy. Średnia kwota przyznanego zasiłku wyniosła 290,00 zł miesięcznie (w 2018 r. – 283,00 zł). Ogólna kwota wydatków z tego tytułu wyniosła **122.609,00 zł**, tj. o 17.987,50 zł mniej, aniżeli w roku 2018. Świadczenie sfinansowano w 99,8 % z dotacji celowej budżetu Wojewody Wielkopolskiego.

Struktura zasiłków okresowych wg kryterium dysfunkcyjności:

a) bezrobocie	55 rodzin,
b) długotrwała choroba	29 rodzin,

c) niepełnosprawność	18 rodzin,
d) inne (np. potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność, itp.)	7 rodzin.

2) **zasiłku celowego**, przyznawanego w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, w szczególności:

- a) na pokrycie części lub całości kosztów zakupu leków, opału, odzieży,
- b) na pokrycie kosztów drobnych remontów, napraw, wyposażenia mieszkania, itp.

W 2019 r. zasiłek celowy przyznano 466 rodzinom (o 40 mniej, aniżeli w roku 2018) na ogólną kwotę **178.931,57 zł**, tj. o 91.923,75 zł mniej, aniżeli w roku 2018.

Średnia kwota przyznanego zasiłku wynosiła od 20,00 zł do 700,00 zł.

3) **w tym: zasiłku celowego specjalnego**, przyznawanego w szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli dochód w rodzinie nieznacznie przekraczał kryterium dochodowe, a okoliczności uzasadniały przyznanie świadczeń. W 2019 r. przyznano zasiłek celowy specjalny 145 rodzinom na kwotę **73.011,00 zł**, tj. o 34.844 zł mniej, aniżeli w roku 2018. Średnia kwota przyznanego zasiłku wyniosła 263,00 zł.

Obniżenie wartości wypłaconych zasiłków celowych, było konsekwencją korzystania z systemu zabezpieczenia społecznego (programy: „500 +”, „Posiłek w szkole i w domu”, itp.)

4) **zasiłku stałego**, przyznawanego osobie pełnoletniej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli dochód jest niższy od kryterium dochodowego. Zasiłek stały ustalany jest w wysokości różnicy między kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem netto, nie więcej niż 645,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej. Kwota zasiłku nie może być niższa niż 30,00 zł.

W 2019 r. przyznano zasiłek stały 114 osobom (o 4 mniej aniżeli w 2018 r.). Wypłacono 1141 świadczeń (o 22 mniej aniżeli w 2018 r.) na kwotę **571.770,82 zł**, tj. o 365,64 zł mniej, aniżeli w 2018 r. Średnia wysokość przyznanego zasiłku wyniosła 501,00 zł i była wyższa od kwoty wypłacanej w 2018 r. o 10,00 zł.

Wypłata zasiłków stałych, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, może być sfinansowana ze środków budżetu państwa do wysokości 100 %. W 2019 r. dotacja przekazana na ten cel wyniosła 570.770,82 zł i stanowiła 99,8 % poniesionych wydatków.

5. **Kierowanie do domów pomocy społecznej (DPS) i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy (art. 17 ust. 1 pkt 16, art. 54 ust.1).**

- 1) zgodnie z art. 54 ustawy o pomocy społecznej, do domu pomocy społecznej kieruje się osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

W 2019 r. Ośrodek ponosił odpłatność za pobyt 23 osób skierowanych do domów pomocy społecznej. Dwie osoby finansowały pobyt w DPS ze środków własnych i rodziny. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. w domach pomocy społecznej przebywało 19 osób, w tym 8 skierowanych na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego,

- 2) opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej ponoszą:

- a) mieszkaniec domu – nie więcej niż 70 % swojego dochodu,
 - b) małżonek, zstępni przed wstępnymi – jeżeli ich dochód na osobę jest wyższy niż 300 % kryterium dochodowego (1.584,00 zł – w rodzinie, w przypadku osoby samotnej 2.103,00 zł), jednak kwota dochodu pozostająca po uiszczeniu opłat nie może być niższa niż 300 % tego kryterium,
 - c) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy, a opłatami wnoszonymi przez ww. osoby,
- 3) przeciętny koszt utrzymania w domach pomocy społecznej, do których kierowano podopiecznych wynosił od 3.372,00 zł do 3.980,00 zł miesięcznie. Opłaty wnoszone przez Ośrodek za jedną osobę kształtowały się od 1.966,81 zł do 3.541,74 zł i wzrosły w porównaniu z rokiem 2018 o 8,7 %,
- 4) ogólne wydatki, poniesione z tytułu pobytu mieszkańców miasta Kościana w domach pomocy społecznej w 2019 r. wyniosły **597.049,92 zł** i były niższe od wydatków poniesionych w 2018 r. o 60.549,71 zł (dynamika 90,8 %). Przyczyną zmniejszenia wydatków był spadek liczby osób w domach pomocy społecznej (zgon 3 osób) oraz ponoszenie pełnej odpłatności za pobyt przez jedną osobę skierowaną w trakcie roku.

6. Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i świadczenia rodzinne (art. 17 ust.1 pkt 20).

- 1) składki na ubezpieczenie zdrowotne przysługują zasiłkobiorcom, pobierającym zasiłek stały i inne świadczenia opiekuńcze, którzy nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu,
- 2) składki odprowadzane miesięcznie w wysokości 9 % od pobieranego świadczenia,
- 3) w 2019 r. opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu:
 - zasiłku stałego 113 osoby na kwotę 51.042,40 zł,
 - świadczenia opiekuńczego 86 osób na kwotę 40.486,00 zł,
- 4) ogółem kwota odprowadzonych składek wyniosła **191.528,47 zł** i była wyższa od składek opłaconych w 2018 r. o 14.685,84 zł.

Powodem wzrostu było zwiększenie o 10,2 % wypłat z tytułu świadczenia pielęgnacyjnego.

7. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych (art. 17 ust. 1 pkt 11 i art. 50).

Realizując zadania określone w art. 50 ustawy o pomocy społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie organizował i świadczył usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, które zgodnie z zaleceniami lekarskimi wymagają opieki innych osób, a nie zawsze rodzina ma możliwość zorganizowania takiej opieki. W ramach usług opiekuńczych udzielano pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i wykonywano czynności pielęgnacyjno – higieniczne. Usługi świadczone na wniosek zainteresowanego.

- 1) ***rozwiązania organizacyjne***; usługi opiekuńcze świadczone były na terenie miasta Kościana, w miejscu zamieszkania osoby wymagającej pomocy:
 - a) w godzinach od 7:00 do 15:00 - przez opiekunki etatowe Ośrodka,

- b) w godzinach popołudniowych i wieczornych w dni powszednie, a w uzasadnionych przypadkach także w godzinach przedpołudniowych oraz w soboty, niedziele i dni świąteczne - przez opiekunki zatrudnione w Spółdzielni Socjalnej Tutela,
- 2) **koszty realizacji;** przyjęte rozwiązania organizacyjne determinowały sposób rozliczania kosztów realizacji zadania:
- koszt jednej godziny** usługi świadczonej przez opiekunki etatowe, w ramach środków przeznaczonych na działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie wynosił **41,00 zł**,
 - koszt jednej godziny** usługi świadczonej na podstawie umowy ze Spółdzielnią Socjalną Tutela wynosił **23,00 zł**,
 - koszt jednej godziny usług opiekuńczych**, wyliczony zgodnie z uchwałą Nr X/107/15 Rady Miejskiej Kościana z dnia 26 listopada 2015 r. **wynosił w 2019 r. 25,50 zł** i był wyższy o 0,55 zł od kosztu w 2018 r.
 - odnotowano znaczny wzrost kosztów usług opiekuńczych, świadczonych przez opiekunki etatowe, będący wypadkową dużej absencji chorobowej, mniejszej liczby wypracowanych godzin, koniecznością ponoszenia kosztów stałych zatrudnienia,
 - kwota 25,50 zł stanowiła podstawę do obliczenia odpłatności dla klientów korzystających z usług opiekuńczych,
 - realny koszt świadczenia usług opiekuńczych w 2019 r. wyniósł 1.243.982,00 zł** (wydatki 1.541.200,00 zł minus dochody 297.218,00 zł) **i był wyższy od kosztów poniesionych w 2018 r. o 241.690,78 zł.**

3) *sytuacja w zakresie świadczenia usług opiekuńczych (bez usług specjalistycznych):*

Lp.	Temat	2 0 1 8			2 0 1 9			Dynamika w %
		OPS	TUTELA	ŚREDNIO (Razem)	OPS	TUTELA	ŚREDNIO (Razem)	
1	2	3	4	5	6	7	8 (6+7)	9 (8:5)
1.	Liczba godzin przepracowanych.	9 915	40 429	50 344	8 736	44 842	53 578	106,4
2.	Liczba podopiecznych.	28	95	123	18	75	93	75,6
3.	Liczba opiekunek.	7	26	33	6	25	31	93,9
4.	Koszt usługi w zł za 1 godzinę.	43,85	21,00	24,95	41,00	23,00	25,50	
5.	Dochody z tytułu odpłatności w zł.	45.550	235.930	281.480	47.493	249.724	297.218	105,6
6.	Wydatki w zł.	434.763	849.009	1.283.772	509.834	1.031.366	1.541.200	120,1

* dochody i wydatki podano w pełnych złotych

4) sytuacja finansowa w okresie 3 ostatnich lat:

* wartości podane w pełnych zł

Lp.	Rok	Wydatki	Dynamika w %	Dochody	Dynamika w %	Wskaźnik udziału dochodów w wydatkach
1	2	3	4	5	6	7 (5:3)
1.	2017	1.276.227	100,6	248.544	113,3	19,5%
2.	2018	1.283.772	100,6	281.480	113,2	21,9 %
3.	2019	1.541.200	120,1	297.218	105,6	19,3 %

5) efekty zastosowanych rozwiązań:

- zaspokajanie 100 % potrzeb w zakresie świadczenia usług opiekuńczych,
- ustabilizowanie wysokości dochodów z tytułu odpłatności za świadczone usługi,
- zmniejszenie liczby opiekunek etatowych z 7 do 6 (redukcja „naturalna”; przejście na emeryturę),
- ograniczenie liczby skierowań do domów pomocy społecznej.

6) sytuacja w zakresie pobierania opłat:

- świadczeniobiorca z tytułu korzystania z usług opiekuńczych ponosił odpłatność w wysokości zależnej od dochodu,
- podstawą do obliczenia odpłatności dla klientów korzystających z usług opiekuńczych w 2019 r. stanowiła kwota 25,50 zł (cena 1 godz. wyliczona na podstawie rzeczywistych kosztów usług opiekuńczych, poniesionych w roku poprzednim),
- sytuację w zakresie odpłatności ilustruje tabela.

*w przypadku dochodu niższego od kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej.

7) specjalistyczne usługi opiekuńcze:

L.p.	Wskaźnik odpłatności	Kwota odpłatności za 1 godz. w zł	Liczba klientów	Uwagi
1.	bezpłatnie*	-	3	W 22 przypadkach zastosowano obniżenie ceny za 1 godz. z uwagi na trudną sytuację życiową
2.	5% - 20 %	1,28-5,10	55	
3.	30 % - 60 %	7,65-15,30	31	
4.	70 % - 100 %	17,85-25,50	4	
	Razem		93	

- od 2018 r. wznowiono świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych na rzecz osób ze schorzeniami psychicznymi. Wcześniejszy spadek zainteresowania tymi usługami wynikał z faktu, iż w mieście Kościanie funkcjonują alternatywne formy wsparcia dla osób upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie, w tym: Szpital Neuropsychiatryczny, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Wsparcia, Warsztaty Terapii Zajęciowej,

b) sytuację w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych ilustruje tabela.

Lp.	Temat	2018			2019			Dyna- mika w %
		OPS	TUTELA	ŚREDNIO (Razem)	OPS	TUTELA	ŚREDNIO (Razem)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (8:5)
1.	Liczba godzin przepracowanych.	90	587	677	213	764	977	144,3
2.	Liczba podopiecznych.	1	2	3	1	3	4	133,3
3.	Liczba opiekunek.	1	5	6	1	7	8	133,3
4.	Koszt usługi w zł za 1 godzinę.	131,00	25,00	25,00	76,26	27,00	39,00	156,0
5.	Dochody z tytułu odpłatności w zł.	81,00	1.360	1.441	415	1.886	2.301	159,7
6.	Wydatki w zł.	11.803	14.607	26.410	4.939	20.628	25.567	96,8

* wydatki i dochody podano w pełnych złotych

c) sytuację w zakresie pobierania opłat za świadczone usługi specjalistyczne ilustruje tabela.

L.p.	Wskaźnik odpłatności	Kwota odpłatności za 1 godz. w zł	Liczba klientów	Uwagi
1.	bezpłatnie		2	
2.	1,5% - 7%	0,59-2,73	2	
3.	11%-30%	4,29-11,70	0	
4.	45%-100%	17,55-39,00	0	
	Razem		4	

d) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest zadaniem zleconym gminie, w całości finansowanym z budżetu państwa.

Z roku na rok rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze w godzinach popołudniowych, w dni wolne od pracy oraz w święta. Oczekiwania te pozostają w bezpośrednim związku ze zwiększającą się w mieście liczbą osób starszych, samotnych i schorowanych, które wymagają opieki przez cały tydzień, o różnych porach dnia. Zapewnienie opieki w takim trybie przez pracowników Ośrodka napotyka na ograniczenia kadrowe i formalno-prawne. A zatem zachodziłaby konieczność kierowania osób potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej, co jest najmniej korzystne, zarówno z punktu widzenia społecznego, jak i ekonomicznego. W tej sytuacji powierzenie świadczenia usług podmiotowi ekonomii społecznej, tj. spółdzielni socjalnej jest w pełni uzasadnione społecznie i ekonomicznie.

8. *Prowadzenie ośrodka wsparcia: DOM DZIENNEGO POBYTU.*

(art. 17 ust.2 pkt 3)

- 1) prowadzenie Domu Dziennego Pobytu jest formą wsparcia i aktywizacji osób samotnych o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, życiowej lub rodzinnej. Celem działalności Domu jest przywrócenie umiejętności współżycia w zespole, zwiększenie poczucia własnej godności, rozwijanie pozytywnych emocji i wskazywanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Dom jest placówką umożliwiającą:
 - a) prowadzenie zajęć dla 25 osób,
 - b) wydawanie obiadów dla 80 osób,
- 2) w 2019 r. Dom udzielał świadczeń w zakresie:
 - a) **organizowania zajęć terapeutycznych** (prace plastyczne, dekorowanie wnętrz, zajęcia muzyczne, sportowe). W ramach tych zajęć wykonywano ozdoby choinkowe, karty świąteczne, upominki okolicznościowe, przygotowywano akompaniament muzyczny i program wokalny z okazji świąt, uczestniczono w turnieju sportowo-rekreacyjnym („Olimpiada Trzeciego Wieku”),
 - b) **zaspokajania potrzeb edukacyjnych i kulturalno-towarzyskich**. Z usług korzystało przeciętnie 19 osób, które uczestniczyły w:
 - zajęciach świetlicowych (czytanie prasy, projekcje filmowe, itp.),
 - spotkaniach okolicznościowych (Dzień Babci i Dziadka, Wigilia, itp.),
 - prelekcjach i wykładach,
 - koncertach i występach artystycznych,
 - wymianie towarzysko-turystycznej z zaprzyjaźnionymi Domami w województwie wielkopolskim (wymiana doświadczeń, wspólne inicjatywy, itp.). W roku 2019 zorganizowano 17 spotkań o charakterze integracyjnym, nakierowanych na pobudzanie aktywności podopiecznych, przywracanie umiejętności społecznych i podnoszenie poczucia własnej godności,
 - c) **zapewnienie całodniowego wyżywienia**, organizowanego w formie cateringu lub kulinarnych zajęć terapeutycznych.

Wydatki na utrzymanie Domu w 2019 r. wyniosły **283.367,90 zł** i były wyższe aniżeli w roku 2018 o 6.474,19 zł. Powodem wzrostu były nakłady poniesione na modernizację bazy lokalowej, zgodnie z zaleceniami służb sanitarno-epidemiologicznych.

9. *Prowadzenie ośrodka wsparcia: ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY (art.18 ust.1 pkt 5).*

- 1) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy jest formą wsparcia dla osób upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie w wieku od 18 lat. W 2019 r. Dom dysponował 36 miejscami o charakterze dziennym, które wykorzystane były w 100 %. Na turnusach terapeutycznych, trwających od 3 do 6 miesięcy każdorazowo przebywało 36 osób,
- 2) placówka funkcjonuje jako zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej, dotyczące prowadzenia i rozwijania infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- 3) w ramach zajęć terapeutycznych, nakierowanych na podtrzymywanie i rozwijanie zaradności osobistej oraz przyswajanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia i rozwijanie sprawności psychofizycznej stosowano następujące formy terapii indywidualnej i grupowej:
- a) pracownia plastyczna (usprawnianie pracy rąk, rozwijanie poczucia estetyki, itp.),
 - b) pracownia muzyczna (ćwiczenia percepcji słuchowej, nauka rytmu, itp.),
 - c) pracownia kulinarno-cukiernicza (trening prostego gotowania, nauka zdrowego odżywiania, itp.),
 - d) pracownia komputerowa (nabywanie umiejętności samodzielnego korzystania z komputera, znaczenie klawiszy, itp.),
 - e) formy zajęć rekreacyjno-kulturalnych (wyjazdy do kina, muzeum, spotkania integracyjne, rozwijanie umiejętności kontaktowania się z otoczeniem, itp.),
 - f) inne formy działalności:
 - rehabilitacja (wzmacniająca, korygująca, itp.),
 - biblioterapia (lektura książek i prasy),
 - silwoterapia (obserwacja przyrody, ruch na świeżym powietrzu),
 - ludoterapia (gry świetlicowe, zabawy z konkursami),
 - ergoterapia (uprawa i pielęgnacja działki),
- 4) koszty utrzymania Domu w 2019 r. **wyniosły 857.640,50 zł** i były wyższe od kosztów poniesionych na ten cel w 2018 r. o 132.418,03 zł (dynamika – 123,7 %). Czynniki wzrostu kosztów to:
- a) techniczne przystosowanie i wyposażenie pomieszczeń do nowej organizacji (wyodrębnienie Domu ze struktur Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie i utworzenie odrębnej jednostki organizacyjnej Gminy Miejskiej Kościan), w tym remont pomieszczenia głównej księgowej,
 - b) współudział w kosztach remontu powierzchni wspólnych (remont klatki schodowej),
 - c) remont łazienki przy „Sali wyciszeń”.

V. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY.

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.) Ośrodek realizował zadania Gminy Miejskiej Kościan, wynikające z cyt. ustawy. Zadania te dotyczyły m. in.:

- analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnienia roli i funkcji rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- poprawy sytuacji życiowej i socjalnej.

Pracę z rodziną prowadzono w szczególności w formie:

- usług dla rodzin z dziećmi (placówka wsparcia dziennego, grupy samopomocowe, grupy wsparcia, itp.), prowadzonych przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, terapeutów, itp.,
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- mediacji (pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych).

1. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego:

ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA.

- 1) Świetlica Socjoterapeutyczna w Kościanie jest placówką opiekuńczo-specjalistyczną wsparcia dziennego, funkcjonującą w ramach Działu Aktywności Lokalnej, która:
 - a) dysponuje 50 miejscami,
 - b) przyjmuje dzieci i młodzież bez skierowania,
 - c) prowadzi zajęcia dla dzieci i młodzieży bezpłatnie,
 - d) finansowana jest w ramach realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2) w okresie sprawozdawczym Świetlica świadczyła specjalistyczną pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz z zaburzeniami zachowań, a w szczególności:
 - a) prowadziła działalność opiekuńczo-wychowawczą i terapeutyczną,
 - b) łagodziła niedostatki wychowawcze i eliminowała zaburzenia zachowań,
 - c) poprawiała społeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (np. z powodu problemu alkoholowego w rodzinie),
 - d) zapobiegała zachowaniom nieakceptowanym społecznie i szkodliwym dla zdrowia (w szczególności uzależnieniom i przemocy) oraz promowała zdrowy styl życia u dzieci i młodzieży,
 - e) zaspokajała potrzeby emocjonalne (akceptacja, zainteresowanie, bezpieczeństwo, zaufanie),
 - f) rozwijała zdolności i zainteresowania wychowanków,
- 3) w roku 2019 głównym celem zajęć prowadzonych w Świetlicy było wskazywanie podopiecznym sposobów rozwiązywania problemów i konfliktów oraz rozwijanie kreatywności, działania i twórczego myślenia jako alternatywy dla uzależnień (alkohol, narkotyki, papierosy, komputer, telefon komórkowy, itp.),
- 4) w okresie sprawozdawczym podopieczni Świetlicy Socjoterapeutycznej uczestniczyli w licznych wyjazdach edukacyjno-poznawczych oraz inicjatywach kulturalnych i sportowych,
- 5) zorganizowano konkursy, w tym m. in.: „Zdrowie a uzależnienia”, „Wielkanocne arcydzieło”, konkurs talentów,
- 6) w 2019 r. w zajęciach terapeutycznych uczestniczyło 64 dzieci, podzielonych na grupy wiekowe od 6 do 16 lat. Terapią indywidualną objęto 12 dzieci,
- 7) grupy realizowały wspólny i indywidualny program, w ramach którego prowadzono: zajęcia teatralne, plastyczne, sportowe, psychoedukacyjne, kulinarne, audiowizualne, bajkoterapię, gry i zabawy integracyjne,
- 8) zajęcia prowadzone były przez wychowawców, legitymujących się przygotowaniem pedagogicznym i psychologa-terapeutę w porozumieniu z wychowawcami i pedagogami wszystkich szkół, pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej, kuratorami sądowymi, policją itp.
- 9) Świetlica organizowała zajęcia także w okresie przerw wakacyjnych i tak:

a) w okresie ferii zimowych z oferty skorzystało	39 dzieci,
b) w okresie wakacji letnich z zajęć skorzystało	42 dzieci,
- 10) koszt realizacji zadań Świetlicy w 2019 r. wyniósł **221.455,22 zł** i był niższy od kosztów poniesionych w roku 2018 o 22.978,48 zł. Struktura wydatków przedstawia się następująco:

- koszty obsługi terapeutycznej;

(2 terapeutów, pedagog, psycholog, instruktor sportowy)	109.880,58 zł,
• koszty rzeczowe	111.574,64 zł

2. *Wspieranie rodziny w funkcji opiekuńczo-wychowawczej:* **ASYSTENCI RODZINY.**

- 1) praca z rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia, prowadzona była w 2019 r. przez 3 asystentów rodziny, w tym:
 - a) do 3 miesięcy w 2 rodzinach,
 - b) powyżej 3 do 12 miesięcy w 4 rodzinach,
 - c) powyżej 1 roku w 31 rodzinach,
- 2) pomocą objęto 37 rodzin, w tym 69 dzieci. W przypadku 11 rodzin praca asystenta prowadzona była na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Kościanie,
- 3) w wyniku podejmowanych działań osiągnięto następujące cele:
 - a) czworo rodziców podjęło terapię (leczenie uzależnienia od alkoholu),
 - b) dwie osoby poddały się leczeniu psychiatrycznemu,
 - c) dziesięcioro rodziców podnosiło kompetencje wychowawcze w edukacyjnej grupie wsparcia pn. „Akademia Świadomego Rodzica”,
 - d) w 13 domach poprawiono warunki życiowe dzieci poprzez dokonanie remontów,
 - e) wszystkie wspierane rodziny przeszły trening ekonomiczny (racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi),
 - f) poprawiono sposób funkcjonowania dzieci w szkole, itp.,
- 4) w przypadku 1 rodziny praca asystenta rodziny została zakończona z uwagi na osiągnięcie przyjętych celów, poprawę funkcjonowania rodziny, zmianę metody pracy, jedna rodzina odmówiła współpracy. Z pomocy asystenta trwającej ponad rok korzystało 31 rodzin.
- 5) **wydatki związane ze wspieraniem rodziny przez asystentów wyniosły 161.650,63 zł** i były wyższe od wydatków poniesionych w 2018 r. o 27.819,24 zł. Źródłem finansowania zadania były:
 - a) środki własne w kwocie 111.790,25 zł (69,2 %),
 - b) dotacje budżetu państwa w kwocie 49.860,38 zł (30,8 %),

3. *Świadczenie pomocy rodzinie w ramach Klubu Integracji Społecznej.*

Działania Klubu Integracji Społecznej, nakierowane na wspieranie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, polegały m. in. na:

- 1) **prowadzeniu „Klubu Młodzieżowego”**: zajęcia dla osób w wieku 13 do 18 lat z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym z rodzin z problemem alkoholowym. Cel: zmotywowanie do podjęcia legalnego zatrudnienia, ukazanie pozytywnych aspektów pracy i bycia niezależnym poprzez edukowanie oraz podnoszenie umiejętności społecznych i zawodowych. W spotkaniach młodzieży z psychologiem, terapeutą uzależnień, doradcą zawodowym, radcą prawnym, itp. uczestniczyło 17 osób,
- 2) organizowaniu grup wsparcia, w tym:
 - a) „Akademia Świadomego Rodzica” - zajęcia edukacyjno-terapeutyczne prowadzone przez specjalistów: psychologa, pedagoga, terapeutę uzależnień, prawnika, pracowników Działu Aktywności Lokalnej. Radzenie sobie z problemami wychowawczymi w rodzinach dotkniętych uzależnieniem alkoholowym i innymi dysfunkcjami. W zajęciach uczestniczyło 61 osób,

- b) **„Dziarskie Babki”** – zajęcia mające na celu wsparcie i wypełnienie poczucia izolacji, wykluczenia społecznego, integracji międzypokoleniowej i rozwoju zainteresowań osób starszych, w tym:
- realizacja inicjatyw na rzecz dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (np. wspólne wyjazdy, zajęcia plastyczne),
 - włączanie w prace wolontarystyczne,
 - prowadzenie zajęć komputerowych, relaksacyjnych, warsztatów pamięci, itp.
- Działaniami objęto 36 seniorów nieaktywnych zawodowo,
- 3) udzielanie porad w zakresie sprawowania władzy rodzicielskiej i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i innych uzależnień.

4. Świadczenie pomocy rodzinie w ramach Lokalnego Centrum Wolontariatu.

Działania Lokalnego Centrum Wolontariatu, nakierowane na wspieranie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, polegały m. in. na:

- 1) koordynowaniu pracy wolontariuszy w następujących programach:
 - a) „Starszy Brat - Starsza Siostra” (pomoc dzieciom zaniedbanym wychowawczo - 24 pary),
 - b) „Pogotowie Szkolne” (pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji i nauce – 26 dzieci),
 - c) „Wnuczka - Babcia, Wnuczek - Dziadek” (pomoc osobom starszym i samotnym, integracja międzypokoleniowa - 11 par),
- 2) kontynuowaniu programu pn. „Pudełko życia” (wydano 42 pudełka),
- 3) prowadzeniu sekcji tematycznych z elementami profilaktyki dla dzieci zaniedbywanych w rodzinach (43 osoby),
- 4) organizowaniu wypoczynku letniego i zimowego (alternatywne spędzanie czasu wolnego) dla 62 dzieci w trudnej sytuacji życiowej.

5. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego w ramach Zespołu Doradztwa Rodzinnego.

- 1) prowadzono Zespół Doradztwa Rodzinnego, w którym podczas 48 dyżurów udzielono 483 porady. Dyżury pełniono w każdy czwartek w godz. od 15.00 – 19.00 w budynku Ośrodka. Porad udzielali: prawnik, psycholog, specjalista pracy socjalnej, psychoterapeuta ds. uzależnień, terapeuta ds. rodziny,
- 2) celem Zespołu było specjalistyczne wspomaganie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i wskazywanie możliwości rozwiązywania sytuacji kryzysowych, a w szczególności:
 - wspieranie osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - diagnoza sytuacji konfliktowych w rodzinie i pomoc w wyborze sposobu ich rozwiązania,
 - wskazanie możliwości korzystania z pomocy instytucjonalnej, dla wzmocnienia funkcji rodziny,
- 3) w ramach funkcjonowania Zespołu udzielano porad i konsultacji w zakresie:
 - prawa rodzinnego i opiekuńczego,
 - prawa karnego i cywilnego,

- zatrudnienia i bezrobocia,
- zabezpieczenia społecznego,
- ochrony praw lokatorów, itp.

oraz świadczone pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną w rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci w rodzinach dotkniętych zjawiskiem alkoholizmu lub narkomanii,

4) strukturę porad udzielanych przez poszczególnych specjalistów ilustruje tabela.

Lp.	Specjalista	R0K 2018		R0K 2019		Dyna- mika w %
		Liczba dyżurów	Liczba porad	Liczba dyżurów	Liczba porad	
1	2	3	4	5	6	7(6:4)
1.	Prawnik	47	354	47	353	99,72
2.	Psycholog	17	22	16	22	100
3.	Terapeuta ds. rodziny	17	33	15	32	96,97
4.	Psychoterapeuta ds. uzależnień	16	7	15	3	42,86
5.	Specjalista pracy socjalnej	48	66	48	73	110,61
	Ogółem	48	482	48	483	100,21

5) koszt realizacji zadania w 2019 r. wyniósł **45.876,06 zł** przy dynamice 100,21 %.

6. *Zapobieganie zjawisku niedożywienia w rodzinach; realizacja Programu pn. „Posiłek w szkole i w domu”*

W ramach poprawy sytuacji życiowej rodzin, które z uwagi na trudną sytuację materialną mogą być narażone na doświadczanie zjawiska głodu, realizowano Program „Posiłek w szkole i w domu”. Szczególną uwagę objęto dzieci, osoby samotne, starsze, chore, niepełnosprawne, samotne.

1) celem programu było:

- wsparcie gminy w udzielaniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych,
- wsparcie finansowe organów prowadzących szkoły publiczne w organizowaniu stołówek i miejsc spożywania posiłków w szkołach,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku w szkole,
- dostarczenie posiłku osobom dorosłym, niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek lub niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku,

2) pomoc w formie posiłku lub zasiłku na zakup produktów żywnościowych przyznawano nieodpłatnie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych warunkach, jeżeli dochód na osobę nie przekraczał 150 % kryterium dochodowego zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, tj. odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej do 1.051,50 zł,
- dla osoby w rodzinie do 792,00 zł,

3) realizując powyższy Program udzielono pomocy 953 osobom, tj. o 57 mniej aniżeli w roku 2018. Sytuację w tym zakresie ilustruje tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Osoby objęte programem					
		Dzieci do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej		Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej		Pozostałe osoby otrzymujące pomoc	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Liczba osób objętych programem ogółem	174	161	263	258	601	534
2.	Liczba osób korzystających z posiłku	95	69	205	185	41	46
3.	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego (pomoc pieniężna)	0	150	0	242	0	484
4.	Liczba osób korzystających z świadczeń rzeczowych (bony)	135	1	232	7	565	24

4) koszty realizacji programu przedstawiają się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018 w zł	Rok 2019 w zł	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Koszt programu ogółem w zł w tym:	834.725,70	732.500,00	87,7
	- środki własne,	354.725,70	146.500,00	41,3
	- środki z budżetu państwa.	480.000,00	586.000,00	122,1
2.	Udział budżetu miasta Kościana w finansowaniu programu.	42,5 %	20,0 %	47,0

Program realizowano na podstawie umowy zawartej pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Burmistrzem Miasta Kościana. Posiłki dla potrzebujących wydawano w przedszkolach, szkołach, w Domu Dziennego Pobytu oraz dostarczano osobom starszym, chorym do miejsca zamieszkania w ramach usług opiekuńczych. W 2019 r. wydano 33.892 posiłki. Średni koszt jednego posiłku wynosił 4,41 zł (rok 2018 – 4,17 zł). Z jednego gorącego posiłku skorzystało:

- w przedszkolach dzieci 69
- w szkołach dzieci i młodzieży 185
- w ramach Domu Dziennego Pobytu osób 46

Ponadto udzielono pomocy rzeczowej w formie zasiłku celowego na zakup produktów żywnościowych 876 osobom, tj. o 47 mniej aniżeli w roku 2018.

7. *Finansowanie kosztów systemu pieczy zastępczej.*

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ww. ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka. W 2019 r. Ośrodek poniósł wydatki z tego tytułu w wysokości **170.325,14 zł**, tj. o 26.016,79 zł więcej, aniżeli w roku 2018 (dynamika 118,0 %). Opłaty wnoszono za pobyt w rodzinie zastępczej za 36 dzieci. Struktura wnoszonych opłat:

- 10 % kosztów utrzymania za 10 dzieci (pobyt do 1 roku),
- 30 % kosztów utrzymania za 5 dzieci (pobyt do 2 lat),
- 50 % kosztów utrzymania za 21 dzieci (pobyt powyżej 3 lat).

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w rodzinach zastępczych przebywało 36 dzieci, tj. o 12 więcej, aniżeli w roku 2018.

VI. **REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY NA PODSTAWIE USTAW SZCZEGÓLNYCH; SYSTEM ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO RODZINY.**

1. *Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego; „Program Rodzina 500 +”*

- 1) celem programu jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dzieci do 18 roku życia, opieki nad nimi i zaspokojeniem potrzeb życiowych,
- 2) sytuację w zakresie realizacji świadczenia wychowawczego w 2019 r. ilustruje tabela.

L.P.	TEMAT	2018 LICZBA	2019 LICZBA	DYNAMIKA W %
1	2	3	4	5
1.	Liczba przyjętych wniosków w tym:	1.914	3.166	165,4
	1) w formie papierowej,	1.374	1.098	80,0
	2) w formie elektronicznej	540	2.068	383,0
2.	Liczba wydanych decyzji/informacji, w tym:	2.034	3.270	160,8
	1) przyznających prawo do świadczenia,	1.799	3.097	172,2
	2) odmawiających prawa do świadczenia,	55	9	16,4
	3) inne (uchylenia, zmiany, umorzenia),	147	164	111,6
3.	Liczba dzieci otrzymujących świadczenie na dzień 31.12.2019 r.	2.236	4.173	186,6
	1) w formie pieniężnej,	2.229	4.167	187,0
	2) w formie rzeczowej (zakup usług)	7	6	85,7

- 3) znaczący wzrost liczby dzieci otrzymujących świadczenie (dynamika 186,6 %) wynika ze zmiany ustawy, przyznającej pomoc rodzinom wychowujących jedno dziecko,
- 4) sytuację w zakresie finansowania świadczenia wychowawczego przedstawiono poniżej.

L.P.	RODZAJ WYDATKU	WARTOŚĆ W ZŁ	FINANSOWANIE		
			DOTACJA WUW	BUDŻET MIASTA	WSKAŹ, %
1	2	3	4	5	6(4:3)
1.	Wyplacone świadczenia	19.209.696,50	19.209.696,50	0,00	100,0
2.	Koszty obsługi programu,	253.965,53	253.965,53	0,00	100,0
3.	R A Z E M	19.463.662,03	19.463.662,03	0	100,0

- 5) dodatkowe informacje, dotyczące realizacji Programu „Rodzina 500 +”:
- w 2019 r. przyjęto 3166 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, a programem objęto średnio 2.117 rodzin.
 - zgodnie z oczekiwaniami klientów wnioski realizowane były w kolejności składania (niezależnie od stopnia ich złożoności lub trudności w weryfikowaniu danych),
 - realizacja Programu przebiegała bez istotnych zakłóceń i przeszkód,
 - wszystkie decyzje oraz informacje ustalające prawo do świadczeń wydano z zachowaniem procedur i terminów przewidzianych w ustawie o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz ustawie kodeks postępowania administracyjnego,
 - najwyższa kwota miesięcznej wypłaty z tytułu świadczenia wychowawczego, przyznana jednej rodzinie wyniosła 3.000,00 zł i dotyczyła 6 dzieci.

2. Realizacja zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi i funduszem alimentacyjnym

- w ramach realizacji powyższych zadań Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego podejmowała następujące działania:
 - przyjmowano wnioski, ustalano prawo do świadczeń, przygotowywano decyzje administracyjne i wypłacano należne świadczenia,
 - wdrażano postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych ustala prawo do:
 - zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, jeżeli:
 - dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 674,00 zł,
 - dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 764,00 zł,
 gdy w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności,
 - zasiłku pielęgnacyjnego, przyznanego niezależnie od uzyskiwanych dochodów i wypłacanego dzieciom niepełnosprawnym i osobom legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w kwocie 184,42 zł, a od 01.11.2019 r. w kwocie 215,84 zł,
 - świadczenia pielęgnacyjnego, przyznanego niezależnie od uzyskiwanych dochodów i wypłacanego osobom rezygnującym z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną w kwocie 1.583,00 zł,
 - jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w kwocie 1.000,00 zł,
 - specjalnego zasiłku opiekuńczego w kwocie 620,00 zł,
 - zasiłku dla opiekuna w kwocie 620,00 zł,
 - świadczenia rodzicielskiego w kwocie 1.000,00 zł,
 - jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę

zagrożającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu w kwocie 4.000,00 zł,

- 3) **system zabezpieczenia społecznego rodzin**, realizowany w 2019 r. w formie zasiłków rodzinnych i funduszu alimentacyjnego objął średnio miesięcznie 1.601 rodzin.

Wartość świadczeń wypłaconych z powyższych tytułów wyniosła **8.862.791,00 zł**, w tym:

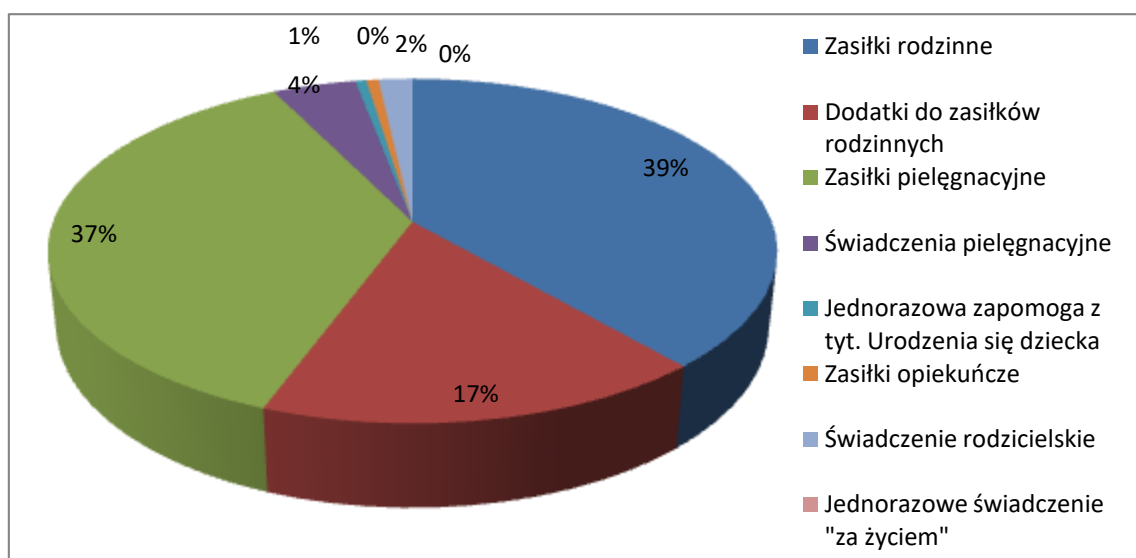
- a) z tytułu świadczeń rodzinnych 7.953.820,00 zł,
b) z tytułu funduszu alimentacyjnego 908.971,00 zł.

- 4) koszty obsługi zadania wyniosły 264.334,83 zł.

Strukturę świadczeń ilustruje tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych ogółem, w tym:	36.257	34.649	95,6
	1) zasiłki rodzinne,	14.229	13.368	93,9
	2) dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu: urodzenia dziecka, nad dzieckiem w urlopie wychow., samotnego wychowywania dziecka, utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego ,rozpoczęcia roku szkolnego, nauki poza miejscem zamieszkania, wychowywania trzeciego i więcej dzieci,	6.576	5.921	90,0
	3) zasiłki pielęgnacyjne,	12.703	12.819	100,9
	4) świadczenia pielęgnacyjne,	1.482	1.511	102,0
	5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,	213	197	92,5
	6) specjalny zasiłek opiekuńczy,	154	141	91,6
	7) zasiłek dla opiekuna,	115	80	69,6
	8) świadczenie rodzicielskie	783	609	77,8
	9) jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka „Za życiem”	2	3	150,0
2.	Wartość wypłaconych świadczeń rodzinnych ogółem w zł, w tym:	7.683.742	7.953.820	103,5
	1) zasiłki rodzinne,	1.593.783	1.493.824	93,7
	2) dodatki do zasiłków rodzinnych,	844.368	744.657	88,2
	3) zasiłki pielęgnacyjne,	2.008.383	2.429.878	121,0
	4) świadczenia pielęgnacyjne,	2.161.134	2.381.637	110,2
	5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,	213.000	197.000	92,5
	6) specjalny zasiłek opiekuńczy,			
	7) zasiłek dla opiekuna,	80.412	86.799	107,9
	8) świadczenie rodzicielskie	61.400	49.600	80,78
	9) jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka „Za życiem”	713.262	558.425	78,3
		8.000	12.000	150,0

Strukturę świadczeń wypłaconych w 2019 r. ilustruje wykres:

- 5) realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w 2019 r. podejmowano działania zmierzające do aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych, poprzez współpracę z Komornikiem Sądu Rejonowego, Powiatowym Urzędem Pracy oraz windykacji wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. W wyniku tych działań dłużnicy alimentacyjni dokonali zwrotu wypłaconych z budżetu państwa należności w kwocie 338.104,61 zł,
- 6) sytuację w zakresie obsługi funduszu alimentacyjnego ilustruje tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Dynamika w %
1	2	3	4	5(5:3)
1.	Liczba rodzin uprawnionych do wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.	132	115	87,1
2.	Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	2.460	2.159	87,8
3.	Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.	998.876,00	908 971,00	91,0
4.	Kwota zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyegzekwowana od dłużników alimentacyjnych.	560.592,69	445.271,78	79,4
5.	Kwota zaliczek wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych	9.826,81	5.547,94	56,4

3. Prowadzenie postępowań w sprawach pomocy materialnej dla uczniów; edukacyjna opieka wychowawcza.

- 1) na podstawie:
 - a) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r., poz. 1481 ze zm.),
 - b) uchwały Nr XVII/172/12 Rady Miejskiej Kościan z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie upoważnienia dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym,
- 2) zgodnie z „Regulaminem udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Kościana”, podejmowano następujące działania:
 - a) przyjmowano wnioski o przyznanie stypendium,
 - b) sprawdzano wnioski pod względem poprawności formalnej,
 - c) kwalifikowano uczniów do grup dochodowych,
 - d) rozpatrywano sytuację materialną uczniów kwalifikowanych do stypendium,
 - e) wydawano decyzje administracyjne przyznające lub odmawiające stypendium,
 - f) sporządzano listy wypłat,
 - g) wypłacano stypendia uczniom,
- 3) w roku 2019 sytuacja w zakresie wypłaty stypendiów kształtowała się następująco:

a) liczba uczniów, na których złożono wnioski	73,
b) minimalna kwota wypłaconego stypendium	124,00 zł,
c) maksymalna kwota wypłaconego stypendium	173,00 zł,
- 4) przyznane stypendia:
 - a) w okresie od stycznia do czerwca 2019 r. stypendia przyznano **35** uczniom na kwotę **23.637,00 zł**,
 - b) w okresie od września do grudnia 2019 r. stypendia przyznano **34** uczniom na kwotę **14.173,00 zł**,
- 5) w roku 2019 nie przyznano zasiłków szkolnych,
- 6) **koszt realizacji zadania wyniósł 36 033,11 zł** i był niższy od kosztów poniesionych na ten cel w 2018 r. o 4.814,65 zł.

4. Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia „Dobry start”.

- 1) celem programu jest wspieranie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego, zwane świadczeniem „Dobry start”,
- 2) świadczenie przyznawane jest:
 - a) raz w roku, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego przez dziecko lub osobę uczącą się (do ukończenia 20. roku życia, a w przypadku osoby niepełnosprawnej do 24. roku życia),
 - b) bez względu na dochód rodziny,
 - c) w wysokości 300,00 zł,

3) sytuację w zakresie realizacji świadczenia "Dobry start" w 2019 r. ilustruje tabela.

L.P.	TEMAT	2018 LICZBA	2019 LICZBA	Dynamika w %
1	2	3	4	5(4:3)
1.	Liczba przyjętych wniosków w tym: 1) w formie papierowej, 2) w formie elektronicznej.	1.989 1.055 934	2.072 816 1.256	104,2 77,3 134,5
2.	Liczba wydanych rozstrzygnięć , w tym: 1) przyznających prawo do świadczenia, 2) odmawiających prawa do świadczenia, 3) inne (przekazania wg. właściwości, umorzenia, nienależnie pobrane).	1.989 1.945 2 42	2.072 2.021 2 49	104,2 103,9 100,0 116,7
3..	Liczba dzieci otrzymujących świadczenie	2.683	2753	102,6

- 4) koszt realizacji programu wyniósł **853.429,58 zł, w tym:**
a) wypłacone świadczenia 825.900,00 zł,
b) koszty obsługi programu 27.529,58 zł,
- 5) dodatkowe informacje, dotyczące realizacji programu „Dobry start”:
a) zgodnie z oczekiwaniami klientów wnioski realizowane były w kolejności składania (niezależnie od stopnia ich złożoności lub trudności w weryfikowaniu danych),
b) realizacja programu przebiegała bez istotnych zakłóceń i przeszkód,
c) wszystkie rozstrzygnięcia wydano z zachowaniem procedur i terminów przewidzianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” oraz ustawie kodeks postępowania administracyjnego.

5. Prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem i wypłatą dodatków mieszkaniowych oraz dodatku energetycznego.

- 1) zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2133) oraz na podstawie uchwały Nr XX/198/04 Rady Miejskiej Kościana z dnia 29 stycznia 2004 r. w sprawie obniżenia wskaźników procentowych wpływających na wysokość dodatku mieszkaniowego w Ośrodku prowadzono obsługę klientów w zakresie przyjmowania wniosków, przyznawania prawa do dodatku mieszkaniowego oraz wypłaty świadczeń,
- 2) dodatek mieszkaniowy przysługuje po spełnieniu łącznie:
a) kryterium „metrażowego”, tj. gdy powierzchnia mieszkaniowa nie przekracza:

Lp.	Liczba osób	Powierzchnia
1.	Gospodarstwa 1-osobowego	45,5 m ²
2.	Gospodarstwa 2-osobowego	52,0 m ²
3.	Gospodarstwa 3-osobowego	58,5 m ²
4.	Gospodarstwa 4-osobowego	71,5 m ²
5.	Gospodarstwa 5-osobowego	84,5 m ²
6.	Gospodarstwa 6-osobowego	91,0 m ²
7.	Gospodarstwa 7-osobowego	97,5 m ²
8.	Gospodarstwa 8-osobowego	104,0 m ²
9.	Gospodarstwa 9-osobowego	110,5 m ²
10.	Gospodarstwa 10-osobowego i więcej	117,0 m ²

po zastosowaniu 30 % zwiększenia, przewidzianego ustawą,

b) kryterium dochodowego obowiązującego od 01.01.2019 r. do 28.02.2019 r.

- dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby w rodzinie nie może przekroczyć 125 % najniższej emerytury, czyli 1.287,25 zł,
- dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby samotnej nie może przekroczyć 175 % najniższej emerytury, czyli kwoty 1.802,15 zł.

Najniższa emerytura od 01.01.2019 r. do 28.02.2019 r. wynosiła 1 029,80 zł.

c) kryterium dochodowego obowiązującego od 01.03.2019 r. do 31.12.2019 r.

- dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby w rodzinie nie może przekroczyć 125 % najniższej emerytury, czyli 1.375,00 zł,
- dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby samotnej nie może przekroczyć 175 % najniższej emerytury, czyli kwoty 1.925,00 zł.

Najniższa emerytura od 01.03.2019 r. wynosiła 1.100,00 zł,

3) w roku 2019 maksymalna kwota dodatku mieszkaniowego wynosiła **691,33 zł**, a minimalna kwota dodatku wyniosła **22,71 zł**,

4) sytuacja w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych w 2019 r. kształtowała się następująco:

a) pomocą objęto 657 gospodarstw domowych, których strukturę przedstawia tabela.

L.p.	Liczba osób w gospodarstwie	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych		
		Rok 2018	Rok 2019	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	1	193	196	101,6
2.	2	129	119	92,2
3.	3	133	132	99,2
4.	4	151	122	80,8
5.	5	63	60	95,2
6.	6 i więcej	29	28	96,6
	X	698	657	94,1

b) inne wielkości, charakteryzujące realizację zadań w zakresie obsługi dodatków mieszkaniowych:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Dynamika w %
1	2	3	4	5
1.	Liczba przyjętych wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego.	759	705	92,9
2.	Liczba wydanych decyzji w tym:	787	727	92,4
	- przyznające dodatek,	698	657	94,1
	- odmowne,	49	42	85,7
	- wstrzymujące,	28	19	67,9
	- inne	12	9	75,0
3.	Liczba wypłaconych świadczeń ogółem	4176	3912	93,7

	w tym:			
	- w mieszkaniowym zasobie gminnym,	1142	1106	96,8
	- w mieszkaniowym zasobie spółdzielczym,	832	700	84,1
	- w pozostałym.	2202	2106	95,6
4.	Kwota dodatku:			
	- minimalna,	21,52	22,71	105,5
	- maksymalna.	672,15	691,33	102,9
5.	Wartość wypłaconych dodatków	943.224,96	890.698,85	94,4

- 5) w toku prac związanych z realizacją dodatków mieszkaniowych wydano 42 decyzje odmowne z uwagi na:
- brak przesłanek ustawowych (przekroczenie kryterium „dochodowego” lub „metrażowego”),
 - niskie koszty utrzymania mieszkania, przy odpowiednio wysokich dochodach,
 - ustalenie wysokości dodatku mieszkaniowego na poziomie niższym od 2 % najniższej emerytury (w takim przypadku, zgodnie z ustawą dodatek nie przysługuje),
- 6) wydano 19 decyzji wstrzymujących, z czego 17 z uwagi na zmianę lokalu mieszkalnego, a 2 w związku ze zgonem wnioskodawcy,
- 7) dodatkowo umorzono postępowanie w 6 przypadkach z powodu wycofania wniosku, 2 decyzje uchylono za zgodą strony, a w 1 przypadku wznowiono postępowanie, uchylono i przyznano dodatek mieszkaniowy,
- 8) w ramach racjonalizacji gospodarowania środkami publicznymi w 2019 r. przeprowadzono 5 wywiadów środowiskowych w celu uwiarygodnienia danych zawartych we wnioskach,
- 9) na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. o prawie energetycznym (Dz. U. z 2019 r., poz. 755 ze zm.) **Ośrodek prowadził obsługę dodatku energetycznego, który przysługuje „odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej”, tzn. osobie:**
- będącej stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej,
 - zamieszkującej w miejscu dostarczania energii,
 - otrzymującej dodatek mieszkaniowy,
- 10) wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez Gminę ze środków budżetu państwa,
- 11) w roku 2019 dodatek energetyczny wypłacono 22 rodzinom na **kwotę 3.400,91 zł**, w tym na koszty obsługi 66,68 zł,
- 12) wysokość dodatku wynosiła od 11,37 zł do 18,96 zł miesięcznie w zależności od liczby członków w rodzinie.

VII. REALIZACJA „PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2019-2021”.

Zadania określone w programie realizowano w ramach podstawowej działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie we współpracy z innymi podmiotami, działającymi na rzecz dzieci i rodziny. Realizując cel główny programu, tj. **„Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny z uwzględnieniem wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej,**

reintegracji oraz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym” podejmowano działania w zakresie:

1. Organizowania czasu wolnego, służącego umacnianiu więzi rodzinnych oraz rozwoju dzieci i młodzieży, w tym:

- 1) organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- 2) wspieranie idei wolontariatu oraz promowanie aktywności młodego pokolenia na rzecz osób potrzebujących,
- 3) rozwijanie działalności Lokalnego Centrum Wolontariatu,
- 4) realizacja działań z zakresu wspierania integracji międzypokoleniowej oraz przeciwdziałania samotności. Działania w tym zakresie opisano na str. 20, 22 sprawozdania.

2. Profilaktyki dotyczącej uzależnień, agresji i elementów niekorzystnie wpływających na funkcjonowanie rodziny, w tym:

- 1) szkolenie kadry profesjonalnie pomagającej z instytucji i organizacji zajmujących się wspieraniem rodziny. Kadra Ośrodka uczestniczyła w 12 szkoleniach,
- 2) poprawa jakości świadczonych usług z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania opisano w sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy za rok 2019,
- 3) udzielenie rodzinom w których występuje problem przemocy i uzależnień pomocy psychologicznej i prawnej. Poprawa świadomości z zakresu wiedzy psychologicznej i prawnej. Działania opisano na str. 22, 23 sprawozdania.

3. Wspierania systemowych inicjatyw i edukacyjnych i wychowawczych, w tym:

- 1) prowadzenie placówek wsparcia dziennego, obejmujących dzieci wychowaniem, terapią i opieką. Działania opisano na str. 20, 21 sprawozdania.
- 2) udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów o charakterze socjalnym oraz naukowym. Działania opisano na str. 29 sprawozdania.

4. Wspierania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym:

- 1) udzielanie świadczeń w ramach programu Rodzina 500 Plus.
Działania opisano na str. 25, 26 sprawozdania.
- 2) udzielanie świadczeń w ramach programu „Dobry Start”.
Działania opisano na str. 29, 30 sprawozdania.
- 3) wzmacnianie rodzin poprzez rozwój poradnictwa rodzinnego oraz upowszechnianie dostępności do specjalistów pracujących z rodziną.
Działania opisano na str. 22, 23 sprawozdania,
- 4) poprawa jakości życia rodzin oraz ograniczenie ubóstwa.
Działania opisano na str. 26, 27 sprawozdania,
- 5) zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w formie gorącego posiłku.
Działania opisano na str. 23-25 sprawozdania,
- 6) świadczenie pracy socjalnej rodzinom, pomoc asystentów rodzin oraz grup wsparcia w Klubie Integracji Społecznej.
Działania opisano na str. 9-10, 21-22 sprawozdania.

VIII. REALIZACJA INNYCH ZADAŃ POLITYKI SPOŁECZNEJ.

1. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 1) na podstawie art. 9 a ust. 9 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.) Ośrodek prowadził obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, polegającą na:
 - a) przyjmowaniu zawiadomienia o przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie na podstawie dokumentu pn. „Niebieska karta”,
 - b) organizowaniu pracy Zespołu i Grup roboczych (zawiadomienia o spotkaniach, przygotowanie zarządzeń o powołaniu Grup roboczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań itp.),
 - c) prowadzeniu dokumentacji Zespołu i Grup roboczych (listy obecności, protokoły spotkań oraz pozostała dokumentacja),
- 2) wydatki ponoszone w związku z pracami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup roboczych pokrywano z budżetu Gminy Miejskiej Kościan w części pozostającej w dyspozycji dyrektora Ośrodka. W 2019 r. **wydatki** Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosły **69.612,44 zł** i były wyższe od kosztów z roku 2018 o 2.807,24 zł,
- 3) szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup roboczych w 2019 r., obsługiwanych przez Ośrodek zawarte zostały w „Sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Kościanie oraz Grup roboczych za rok 2019”.

2. Rozwijanie form aktywizacji społecznej i zawodowej

W 2019 r. rozwijano i wzbogacano te formy pomocy, które wprowadzono w Ośrodku w latach poprzednich. Ich celem było stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób z grup szczególnego ryzyka (zagrożonych wykluczeniem społecznym). Ideą działań było zachęcanie klientów do aktywności zawodowej i społecznej oraz wspieranie ich w wysiłkach, zmierzających do samodzielnego zaspokajania niezbędnych potrzeb.

Powyższe zadania realizował:

1) Klub Integracji Społecznej.

Celem Klubu jest udzielanie wsparcia osobom w trudnej sytuacji życiowej; odbudowywanie i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej. Działania Klubu nakierowane zostały na:

- a) reintegrację zawodową (motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych),
- b) kształtowanie poczucia odpowiedzialności i obowiązkowości poprzez regularny udział w zajęciach Klubu,
- c) podnoszenie wiedzy, umiejętności w zakresie radzenia sobie z codziennymi problemami poprzez zajęcia warsztatowe, samokształcenie, grupy samopomocowe,
- d) nabywanie nowych umiejętności,
- e) przygotowanie do powrotu na rynek pracy poprzez warsztaty z zakresu aktywnego poruszania się na rynku pracy.

W okresie sprawozdawczym cele Klubu realizowano w formie działań edukacyjno-aktywizujących, poradnictwa i samokształcenia.

Szczegółowe informacje, dotyczące działań podejmowanych w Klubie Integracji Społecznej na rzecz wspierania rodziny przedstawiono w dziale V. pkt 3 str. 21. Pozostałe zadania, realizowane w 2019 r. ilustruje tabela.

L.p.	Grupa działań	Rodzaj działań	Liczba osób/spotkań
1.	EDUKACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA.	Aktywizacja zawodowa – przekazywanie ofert pracy, pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, umożliwienie skorzystania z Internetu, organizowanie spotkań z pracodawcami, prowadzenie warsztatów z pisania dokumentów aplikacyjnych oraz warsztatów przygotowujących do rozmowy kwalifikacyjnej Liczba osób skierowanych do pracy. Organizacja prac społecznie – użytecznych (dostarczanie korespondencji OPS na terenie miasta Kościana). „Klub Młodzieżowy” – działania opisano w rozdziale V „Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny”. - Spotkania doradcze dla osób bezrobotnych z ekspertami ekonomii społecznej, pod kątem utworzenia spółdzielni socjalnej. - Kurs sprzedawca z obsługa komputera- projekt dofinansowany z Unii Europejskiej dla seniorów z grupy wsparcie pn. „Dziarskie Babki”.	96 osób 72 osoby 19 osób 17 osób 9 osób 9 osób
2.	ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ (OSL).	- Praca z mieszkańcami budynków socjalnych przy ul. Gostyńskiej: spotkania obywatelskie z mieszkańcami na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej. - Spotkania z elementami edukacyjnymi; podtrzymywanie tradycji we wspólnocie osiedlowej (np. wspólna choinka, festyn osiedlowy). - Działania streetworkera w ramach projektu „Nasza Przyszłość-Nasz Wybór”, dofinansowanego z Ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej. - Spotkania partnerskie.	2spotkania 2spotkania 540 godz. pracy streetworkera 1spotkanie
3.	PROGRAMY PROFILAKTYCZNE.	„Akademia Świadomego Rodzica” „Aktywny Senior”- grupa samopomocowa „Dziarskie Babki” Działania opisano w rozdziale V „Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny”.	61 osób 36 osób
4.	PORADNICTWO	Porady pracownika socjalnego KIS , udzielone w zależności od zgłaszanej potrzeby, dotyczyły m.in.: ✓ pomocy w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, ✓ udzielania informacji osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, ✓ porad z zakresu obsługi komputera, ✓ porad w zakresie sporządzania pism urzędowych, ✓ pomocy w przysyłaniu dokumentów aplikacyjnych online, ✓ udzielanie informacji ws. zasad uczestniczenia w projektach realizowanych przez KIS	5 osób

5.	SAMO – KSZTAŁCENIE.	1. Zajęcia komputerowe dla seniorów. Cel: nabycie i ćwiczenie nowych umiejętności, przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych z dostępu do nowoczesnych narzędzi komunikacyjnych oraz rozwijanie kontaktów międzyludzkich. 2. Indywidualne korzystanie z mini pracowni komputerowej. 3. Grupowe zajęcia komputerowe dla osób bezrobotnych. 4. Nauka języka angielskiego dla seniorów.	24 osoby 1os/2razy 11os/ 3spotkania 22 osoby
6.	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.	1. Fundacja Altum. 2. Stowarzyszenie Rodziców Osób Niepełnosprawnych w Kościanie „Razem Łatwiej”. 3. EDU Rachmistrz. 4. Stowarzyszenie Centrum PISOP w Lesznie. 5. ROPS Poznań. 6. AL. EDUKACJA. Fundacja Aktywizacji Społecznej BESTWAY.	22 spotkania 4 spotkania 5 spotkań 1 spotkanie 8 spotkań 3 spotkania 4 spotkania
7.	PROGRAM AKTYWIZACJA I INTEGRACJA.	Organizowano prace społecznie użyteczne dla osób długotrwale bezrobotnych bez prawa do zasiłku. Praca polegała na doręczaniu korespondencji Ośrodka na terenie miasta Kościana. Bezrobotny otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 8,30 zł za godzinę. Prace organizowano w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym, finansującym 60 % kosztów realizacji zadania. Wartość prac finansowanych przez miasto Kościan wyniosła 9.036,22 zł.	19 osób
8.	PROJEKT PN. „PUDEŁKO ŻYCIA”.	Kontynuacja wydawania „Pudełka Życia”.	wydano 42 pudełka

2) **Lokalne Centrum Wolontariatu.**

Celem działania Lokalnego Centrum Wolontariatu jest pobudzanie aktywności lokalnej i angażowanie społeczności miasta Kościana do współuczestniczenia w rozwiązywaniu niektórych problemów społecznych, a przede wszystkim wspieranie osób, które z różnych przyczyn nie radzą sobie z pokonywaniem problemów życiowych. Dotyczy to w szczególności dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, mających trudności w nauce, młodzieży w wieku 15 – 25 lat, mającej problemy z prawidłowym funkcjonowaniem w społeczności, osób starszych i samotnych, potrzebujących wsparcia w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, osób niepełnosprawnych.

Działania Centrum nakierowano na:

- a) pracę na rzecz instytucji pomocowych,
- b) świadczenie pomocy niepełnosprawnym,
- c) współpracę z rodzicami i wychowawcami na rzecz dzieci zaniedbanych edukacyjnie,
- d) organizowanie form wsparcia i poradnictwa dla rodzin dotkniętych chorobą alkoholową czy narkomanią,

- e) współpracę z instytucjami publicznymi i stowarzyszeniami w zakresie kształtowania właściwych warunków i postaw dla niesienia pomocy najslabszym i cierpiącym,
- f) organizowanie działalności sportowej i kulturalno-oświatowej dla dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych, itp.

W bazie danych Lokalnego Centrum Wolontariatu na dzień 31 grudnia 2019 r. zarejestrowanych było 181 wolontariuszy.

W roku 2019 Lokalne Centrum Wolontariatu pełniło rolę inicjatora, organizatora lub koordynatora działań opisanych szczegółowo w tabeli.

Lp.	Grupa działań	Rodzaj działań	Liczba uczest.
1.	SZKOLENIOWA.	1. Przeprowadzono szkolenia i kursy podnoszące uprawnienia wolontariuszy, w tym: • „Wolontariat w pierwszych krokach” (6 szkoleń), 123 • realizacja programu „Bajkowy Szpital” (2 szkolenia), 14 • szkolenie przygotowujące do programu Starszy Brat, Starsza Siostra (5 spotkań). 16 2. Zorganizowano 9 spotkań promujących wolontariat dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. O. Kolberga w Kościanie. 248 3. Przeprowadzono 1 spotkanie promocyjno-informacyjne w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościanie. 6 4. Zorganizowano 1 szkolenie z zakresu pracy z osobami starszymi i z niepełnosprawnościami. 17	
2.	KOORDYNACYJNA.	1. Koordynowano pracę wolontariuszy w następujących programach: • „Starszy Brat - Starsza Siostra” (pomoc dzieciom zaniedbywanym wychowawczo), 24 par • „Wolontariat w przedszkolu” (pomoc wychowawcom w czynnościach opiekuńczych), 6 • „Pogotowie Szkolne” (pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji i nauce), 26 • „Wnuczka - Babcia, Wnuczek - Dziadek”(pomoc osobom starszym i samotnym), 11 par • „Bajkowy Szpital” (animowanie czasu wolnego dzieciom przebywającym w szpitalu), 14 2. Uczestniczono w 21 akcjach społecznych, wspierając instytucje oraz organizacje pozarządowe z terenu Kościana. 313 3. Pomagano osobom prywatnym w trudnych sytuacjach życiowych. 3	
3.	ORGANIZACYJNA.	1. Realizowano cotygodniowe spotkania w ramach programu profilaktycznego „Profilaktyczne Zajęcia Tematyczne – sekcje tematyczne (muzyczna, taneczna, plastyczna, kulinarna) w Klubie Wolontariusza. 43 2. Zorganizowano: • wyjazd na Targi Edukacji i Pracy do Gimnazjum w Racocie, 6 • wyjazdy kulturalno-edukacyjno-przyrodnicze dzieci z rodzin objętych wsparciem Centrum Wolontariatu (15 razy), 415 • kampanię społeczną „Wolontariusze ...z sercem w koszyczku”, 102 • kampanię społeczną „Wolontariusze...ze świąteczną kolędą”, 36 3. Program profilaktyczny „Bezpieczne Wakacje” - zajęcia 62	

- b) wspieranie w radzeniu sobie z problemem marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- c) współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przywracania prawidłowych funkcji społecznych osób bezdomnych,
- d) aktywizację zawodową osób bezdomnych,
- e) w ramach zintegrowanego systemu usług socjalnych, świadczonych przez Ośrodek na rzecz osób bezdomnych w roku 2019 udzielano pomocy w następujących formach:

Lp.	Rodzaj pomocy	Liczba osób		Dynamika w %
		2018	2019	
1	2	3	4	5(4:3)
1.	Udzielenie i zapewnianie schronienia, odzieży, posiłku, opału, bonów, leków.	18	10	55,5
2.	Pomoc psychologiczno-terapeutyczną.	0	6	-
3.	Pomoc w leczeniu uzależnień.	2	5	250,0
4.	Pomoc prawną.	0	0	-
5.	Wspieranie różnych form zatrudnienia w tym socjalnego, prac społecznie użytecznych.	1	2	200,0
6.	Aktywizacja na rynku pracy.	3	3	100
7.	Udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzin, odbudowywanie więzi rodzinnych, powrót do rodziny.	2	1	50,0
8.	Działania informacyjne – polegające na wydawaniu informatorów, w których zawarte są wszelkie dane o możliwości uzyskania pomocy, jej rodzaju oraz adresach.	9	10	111,1
9.	Pomoc w wyrabianiu lub odtwarzaniu dokumentów osobistych.	2	1	50,0
10.	Pomoc finansowa.	13	10	76,9

- 3) realizując zapisy art. 48 a ustawy o pomocy społecznej oraz wytyczne Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie pomocy osobom bezdomnym w dniu 30 stycznia 2018 r. podpisano porozumienie w sprawie powierzenia Miastu Leszno zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej, polegającego na objęciu osób bezdomnych z terenu Gminy Miejskiej Kościan usługami świadczonymi przez schronisko prowadzone przez miasto Leszno. W ramach realizacji powyższego zadania:

- zapewniono i zarezerwowano miejsce całodobowego pobytu dla dwóch osób,
- ponoszono odpłatność z tytułu:
 - ✓ gotowości za jedno miejsce 19,00 zł za dobę, tj. 13.871,00 zł za rok,
 - ✓ pobyt za jedno miejsce 36,00 zł za dobę, tj. 429,00 zł za rok,
 - ✓ ogółem 14.300,00 zł za rok

Do schroniska skierowano 4 osoby.

- 4) podpisano umowę ze Stowarzyszeniem Pomoc Bliźniemu „Judym” o świadczenie schronienia dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w schronisku „Katarzynka” w Synogaci. Okresowo w schronisku umieszczono 4 osoby ponosząc opłatę w wysokości 50,00 zł za dobę. Wydatki z tego tytułu w 2019 wyniosły 15.980,00 zł.
- 5) szczególną uwagę i wsparciem objęto osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością w okresie zimowym.

4. Łagodzenie skutków zimy; Program „Akcja zima”.

- 1) w miesiącu listopadzie i grudniu 2019 r. pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie przeprowadzili monitoring w rejonach objętych pracą socjalną ustalając:
 - a) liczbę osób bezdomnych w mieście Kościanie, w tym osoby, dla których należało przygotować w sezonie zimowym miejsca noclegowe. Stwierdzono, że na terenie miasta przebywało ok. 18 osób bezdomnych, z których 12 było mieszkańcami miasta Kościana. Zapewnienie schronienia w okresie zimowym, tj. skierowania do noclegowni lub schroniska wymagały 4 osoby,
 - b) liczbę bezdomnych, którzy sami zapewniają sobie noclegi, jednakże wymagają wsparcia instytucjonalnego (zakup opału, wyposażenie w ciepłą odzież, posiłki, itp.). W tej grupie znalazło się 6 osób,
- 2) w miesiącu listopadzie 2019 r. zorganizowano spotkanie służb działających na terenie miasta Kościana, tj. Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Straży Miejskiej, Straży Ochrony Kolei, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami oraz szpitali w celu skoordynowania działań w okresie zimowym i opracowania planu pomocy osobom bezdomnym,
- 3) ściśle współpracowano ze Strażą Miejską w Kościanie w zakresie:
 - monitorowania miejsc ewentualnego przebywania osób bezdomnych i zapobiegania zagrożeniom zdrowia i życia, wynikającego z niskich temperatur,
 - wymiany informacji na temat środowisk znajdujących się w trudnej sytuacji i szybkiego reagowania na potrzeby mieszkańców związane z niskimi temperaturami,
 - od miesiąca października 2019 r. rozpatrywano wnioski mieszkańców o pomoc materialną, związaną z trudnymi warunkami zimowymi. W tym okresie udzielono mieszkańcom następującej pomocy:
 - ✓ przyznano i wypłacono zasiłki celowe na zakup opału. Wypłacono świadczenia 176 rodzinom na kwotę 116.867,50 zł (średnio po 600,00 zł),
 - ✓ wydano ciepłą odzież i obuwie 87 rodzinom,
 - ✓ średnio 28 osób korzystało przynajmniej z jednego gorącego posiłku.

5. Pozyskiwanie i dystrybucja darów.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie prowadzono wielokierunkowe działania, zmierzające do pozyskiwania odzieży, artykułów pierwszej potrzeby oraz innych środków niezbędnych klientom do życia. W ramach tych działań współpracowano z zakładami, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi. W efekcie, podopieczni znajdujący się w szczególnie trudnych warunkach materialnych i życiowych otrzymywali pomoc rzeczową, która łagodziła skutki trudnych warunków mieszkaniowych i ubóstwa. Przyjęto odzież, bieliznę, obuwie, meble, artykuły gospodarstwa domowego, środki higieniczne, sprzęt dla osób niepełnosprawnych, itp. W 2019 r. z pomocy rzeczowej, organizowanej z pozyskiwanych darów, skorzystało 87 rodzin, liczących 134 osób. Pomocy w tej formie udzielano 213 razy, tj. ok. 16 % więcej, aniżeli w roku 2018.

Ponadto klienci Ośrodka korzystali z bezpłatnych usług krawieckich, świadczonych w ramach dostosowywania darów (odzieżowych) do indywidualnych potrzeb. Usługi krawieckie wykonano na rzecz 6 osób.

IX. REALIZACJA PROJEKTÓW I PROGRAMÓW (projekty wiodące).

1. Kontynuacja projektu pn. „Kościańskie Pudełko Życia” opracowanego w Klubie Integracji Społecznej, w ramach poszukiwania nowych form wspierania mieszkańców miasta Kościana w sytuacjach kryzysowych.

- 1) **cel projektu:** zapewnienie osobom starszym, samotnym, schorowanym oraz niepełnosprawnym właściwej opieki oraz wsparcia w stanach bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia,
- 2) **uczestnicy projektu:** mieszkańcy miasta Kościana,
- 3) **działania:**
 - a) prowadzenie kampanii informacyjnej, dotyczącej sposobu korzystania z „Pudełka życia”,
 - b) wydawanie karty zdrowia i „Pudełek życia”; pudełko życia to opatrzone specjalną naklejką opakowanie, wyposażone w kartę informacyjną, zawierającą najważniejsze dane dotyczące sytuacji zdrowotnej oraz inne ważne informacje kluczowe dla sprawnego przeprowadzenia akcji ratunkowej w przypadku braku kontaktu z osobą ratowaną,
- 4) **rezultaty:**
 - a) wydano 42 pudełka życia,
 - b) podniesiono poczucie bezpieczeństwa osób starszych, samotnych i chorych,
- 5) **termin realizacji projektu:** od 20 listopada 2017 r. - nadal,
- 6) **budżet projektu:** wykorzystywano zasoby sfinansowane w latach poprzednich.

2. Program pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019.

- 1) **cel programu:** wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:
 - a) **dziećmi niepełnosprawnymi** z orzeczeniem o niepełnosprawności, ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
 - b) **osobami dorosłymi** ze znacznym stopniem niepełnosprawności (całkowicie niesamodzielnych),
 w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki nad tymi osobami,
- 2) **adresaci programu:** opiekunowie osób niepełnosprawnych, wymagający chwilowego odpoczynku od codziennych obowiązków, związanych ze sprawowaniem opieki nad osobą niepełnosprawną i zrealizowanie własnych potrzeb,
- 3) **forma pomocy i wymiar pomocy:** usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej w wymiarze 60 godz. usług opiekuńczych,
- 4) **termin realizacji:** od 1 września do 31 grudnia 2019 r.
- 5) **finansowanie programu:**

a) Fundusz Solidarnościowy	kwota 9.386,46 zł,
b) wkład własny Gminy Miejskiej Kościan	kwota 2.323,40 zł,
c) wartość programu ogółem	kwota 11.709,86 zł.

3. Projekt pn. „Nasza przyszłość - nasz wybór”

- 1) **cel projektu:** integracja, edukacja i rozwój umiejętności społecznych młodzieży,
- 2) **adresaci projektu:** 15-osobowa grupa młodzieży w wieku od 15 do 24 lat, zagrożona wykluczeniem społecznym,
- 3) **działania:**
 - a) warsztaty edukacyjne z zakresu samoorganizacji i reprezentacji środowiskowej,
 - b) warsztaty z ekonomii społecznej; zwiększenie wiedzy na temat przedsiębiorstw społecznych i warunków ich zakładania,
 - c) warsztaty z zakresu wolontariatu; przygotowanie merytoryczne młodzieży do pełnienia roli wolontariusza,
 - d) warsztaty z doradcą zawodowym; przybliżenie wiedzy z zakresu umiejętnego poszukiwania pracy i tworzenia dokumentów aplikacyjnych,
 - e) zorganizowanie inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej,
 - f) praca streetworkera; wsparcie młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, z osiedla socjalnego przy ulicy Gostyńskiej w Kościanie,
- 4) **termin realizacji:** od 1.05. do 31.12.2019 r.,
- 5) **rezultaty:**
 - a) zwiększenie aktywności społecznej młodzieży i poczucia własnej wartości,
 - b) zdobycie wiedzy z różnych dziedzin społecznych i wzrost kompetencji uczestników,
 - c) wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym,
 - d) działanie profilaktyczne oraz terapeutyczne; alternatywne formy spędzania czasu,
- 6) **finansowanie programu:**

a) Fundusz Solidarnościowy	kwota 40.706,00 zł,
b) wkład własny Gminy Miejskiej Kościan	kwota 9.371,00 zł,
c) Stowarzyszenie „Człowiek dla człowieka”	kwota 1.000 zł,
d) wartość Programu ogółem	kwota 51.077,00 zł.

X. REALIZACJA CELÓW „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2016 – 2025” ORAZ ZADAŃ PREZENTOWANYCH W RAMACH POTRZEB POMOCY SPOŁECZNEJ.

Realizowano założenia określone w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025”, w szczególności cele strategiczne, należące do kompetencji Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, w tym:

- 1) **„Wspieranie, wzmacnianie rodzin oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów w rodzinie”**
Opis działań, podejmowanych w tym zakresie zamieszczono w rozdziale V sprawozdania pn. „Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny” (str. 19 – 33),
- 2) **„Zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja osób starszych”,**

Opis działań podejmowanych w tym zakresie zamieszczono w rozdziale IV.7 Sprawozdania pn. „Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych” (str.14-17), w rozdziale VIII.2. Sprawozdania pn. „Rozwijanie form aktywizacji społecznej i zawodowej” (str. 34 - 38),

3) „Aktywizacja osób dotkniętych niepełnosprawnością, przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego”:

Opis działań podejmowanych w tym zakresie zamieszczono w rozdziale IV.9. pn.

„Prowadzenie ośrodka wsparcia: Środowiskowy Dom Samopomocy” (str. 18, 19),

4) „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie , pomoc osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy domowej”.

Opis działań podejmowanych w tym zakresie zamieszczono w „Sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie za 2019 r. oraz z realizacji „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”.

XI. PREZENTACJA POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.

Na podstawie stałego monitoringu, prowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie oraz w oparciu o „Ocenę zasobów pomocy społecznej za 2018 r.” zdiagnozowano najważniejsze potrzeby mieszkańców Kościana w zakresie pomocy społecznej. Bieżąca diagnoza stanowi potwierdzenie celów i kierunków działania, przyjętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025” i dotyczy kilku obszarów, związanych z kształtowaniem polityki społecznej w mieście. Zidentyfikowane potrzeby w strategicznych obszarach pomocy społecznej to:

1. Wspieranie, wzmacnianie rodzin oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów w rodzinie, w tym:

1) promowanie wartości rodziny poprzez:

- a) upowszechnianie programów edukacyjnych zorientowanych na zdobywanie umiejętności potrzebnych do pełnienia ról w rodzinie,
- b) upowszechnianie programów międzypokoleniowych, zwłaszcza włączających osoby starsze w życie rodziny,
- c) pozyskiwanie partnerów do Karty Dużej Rodziny,

2) zapobieganie uzależnieniom członków rodzin, profilaktyka w zakresie uzależnień:

- a) zwiększenie dostępności do specjalistów do spraw uzależnień, organizowanie spotkań ze specjalistami w szkołach, klubach osiedlowych itp.,
- b) edukacja nauczycieli i wychowawców oraz szkolenia pracowników samorządowych na temat istoty i rozwoju uzależnień,

3) przeciwdziałanie zjawisku przemocy poprzez:

- a) działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy,
- b) podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn, mechanizmów i skutków przemocy w rodzinie,
- c) podnoszenie specjalistycznej wiedzy nauczycieli, pracowników służby zdrowia, służb mundurowych w zakresie wczesnego wykrywania przemocy w rodzinie,
- d) udostępnienie mieszkań osobom dotkniętym przemocą,

4) aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, głównie kobiet poprzez:

- a) promowanie elastycznych form zatrudnienia, umożliwiających pogodzenie pracy zawodowej z funkcjami opiekuńczymi w rodzinie,

- b) działania na rzecz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne)
- 5) **wspieranie rodzin wielodzietnych oraz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez:**

- a) pracę asystentów rodziny,
- b) zwiększenie liczby punktów interwencji kryzysowej, utworzenie mniejszych ośrodków lokowanych bliżej miejsca zamieszkania.

2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja osób starszych:

- 1) **zwiększenie dostępności opieki medycznej i społecznej dla osób starszych:**
 - a) rozwijanie bazy wolontariatu dla osób starszych,
 - b) utworzenie grupy wsparcia dla opiekunów osób starszych i niesamodzielnych,
- 2) **tworzenie warunków do aktywności społecznej i zawodowej osób starszych:**
 - a) wprowadzenie „Karty Seniora” uprawniającej do różnego rodzaju zniżek,
 - b) pogłębianie wspólnych inicjatyw z instytucjami i organizacjami pozarządowymi dla realizacji celów społecznych, inicjowanie wspólnych wydarzeń,

3. Aktywizacja osób dotkniętych niepełnosprawnością, przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, w tym:

1) aktywizacja zawodowa osób dotkniętych niepełnosprawnością poprzez:

- a) informowanie pracodawców i osób z niepełnosprawnością o możliwościach dofinansowania szkoleń ze środków PFRON,
- b) działania zmierzające do utworzenia na terenie Kościana zakładów pracy chronionej, spółdzielni socjalnych,

2) poprawa warunków życia osób dotkniętych niepełnosprawnością poprzez:

- organizowanie warsztatowych form terapii zajęciowej, dostosowanych do zdiagnozowanych potrzeb,
- utworzenie systemu informowania o formach pomocy i inicjatywach społecznych,
- włączanie osób z niepełnosprawnością w organizowanie lokalnych inicjatyw okolicznościowych,

3) realizacja polityki wsparcia osób bezdomnych poprzez:

- kontynuowanie porozumienia w sprawie objęcia osób bezdomnych usługami świadczonymi przez schronisko w Lesznie,
- zorganizowanie ogrzewalni w okresie zimowym dla osób odmawiających umieszczenia w schronisku.

Potrzeby miasta Kościana w zakresie pomocy społecznej określone zostały w dokumencie pn. „Ocena zasobów pomocy społecznej”, opartym na analizie lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Ocena, zgodnie z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej, przedłożona zostanie Radzie Miejskiej Kościana przez Burmistrza Miasta Kościana do dnia 30 kwietnia 2020 r. i stanowić będzie podstawę do planowania budżetu na rok następny.